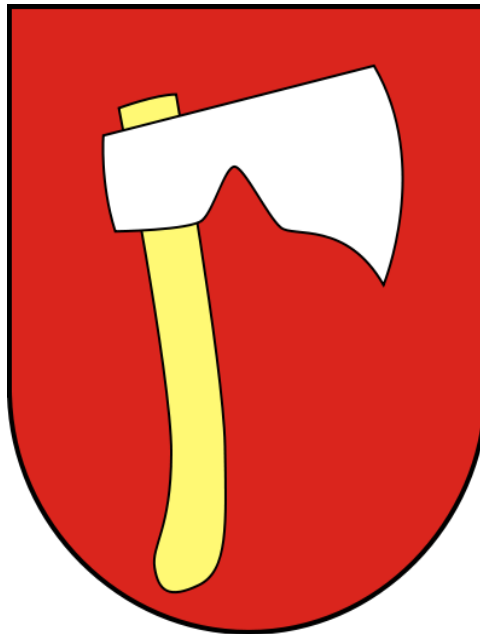

Załącznik
do Uchwały Nr XXII/156/2020
Rady Miejskiej w Krajence
z dnia 22 grudnia 2020 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KRAJENKA
NA LATA 2021-2029**

Krajanka 2020

SPIS TREŚCI

<i>Wstęp</i>	4
 I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KRAJENKA NA LATA 2021-2029	7
1.1. Podstawa prawna, uwarunkowania programowe, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi.....	7
 II. SPOŁECZNO-GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA STRATEGII	9
2.1. Charakterystyka Gminy Krajenka.....	9
2.2. Zarys historyczny.....	11
2.3. Demografia.....	11
2.4. Podmioty gospodarki narodowej funkcjonujące na terenie administracyjnym Gminy Krajenka.....	14
2.5. Infrastruktura techniczna.....	16
2.6. Zasoby i warunki mieszkaniowe.....	17
 III. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	18
3.1. Edukacja i wychowanie.....	18
3.2. Kultura.....	20
3.3. Organizacje pozarządowe.....	22
3.4. Podmioty wsparcia społecznego.....	24
3.4.1. Działalność Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Krajence.....	25
3.4.2. Klub Seniora w Krajence.....	33
3.4.3. Żłobek Miejski w Krajence – opieka nad dziećmi do lat 3.....	34
3.4.4. Działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krajence.....	35
3.5. Bezpieczeństwo i porządek publiczny.....	39
3.5.1. Policja	39
3.5.2. Ochotnicza Straż Pożarna.....	41
3.5.3. Straż Gminna.....	42
3.6. Zespół Interdyscyplinarny.....	43

IV.	ANALIZA BADANIA ANKIETOWEGO.....	47
V.	CHARAKTERYSTYKA ISTOTNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE KRAJENKA.....	60
5.1.	Ubóstwo.....	60
5.2.	Długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, wiek senioralny.....	63
5.3.	Bezrobocie.....	67
5.4.	Alkoholizm i inne uzależnienie.....	72
VI.	ANALIZA SWOT.....	75
VII.	CEL GŁÓWNY ORAZ CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN.....	80
VIII.	REALIZACJA STRATEGII.....	92
8.1.	Wdrażanie strategii i monitoring jej realizacji.....	92
8.2.	Ramy finansowe.....	94
IX.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM.....	96
	Spis tabel.....	99
	Spis wykresów.....	100
	Spis rysunków.....	100

Wykaz skrótów użytych w Strategii:

- *BDL* - Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
- *EFS* - Europejski Fundusz Społeczny
- *GUS* - Główny Urząd Statystyczny
- *M-GOPS* - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence
- *MRPiPS* – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- *NGO* - Organizacje Pozarządowe
- *PFRON* - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- *PUP* - Powiatowy Urząd Pracy
- *UE* - Unia Europejska
- *WTZ* - Warsztat Terapii Zajęciowej
- *ZI* - Zespół Interdyscyplinarny
- *NK*- Niebieska Karta
- *Strategia* – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka na lata 2021-2029
- *POPŻ* – Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka na lata 2021-2029, jest dokumentem wyznaczającym lokalną politykę społeczną Gminy Krajenka realizowaną przez tut. OPS.

Cele zawarte w niniejszej Strategii stanowią istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców, zwłaszcza grup społecznych, realnie zagrożonym izolacją społeczną. Zatem celem dokumentu jest zmniejszenie skali dolegliwych problemów społecznych oraz w miarę możliwości niwelowanie ich dotkliwych skutków.

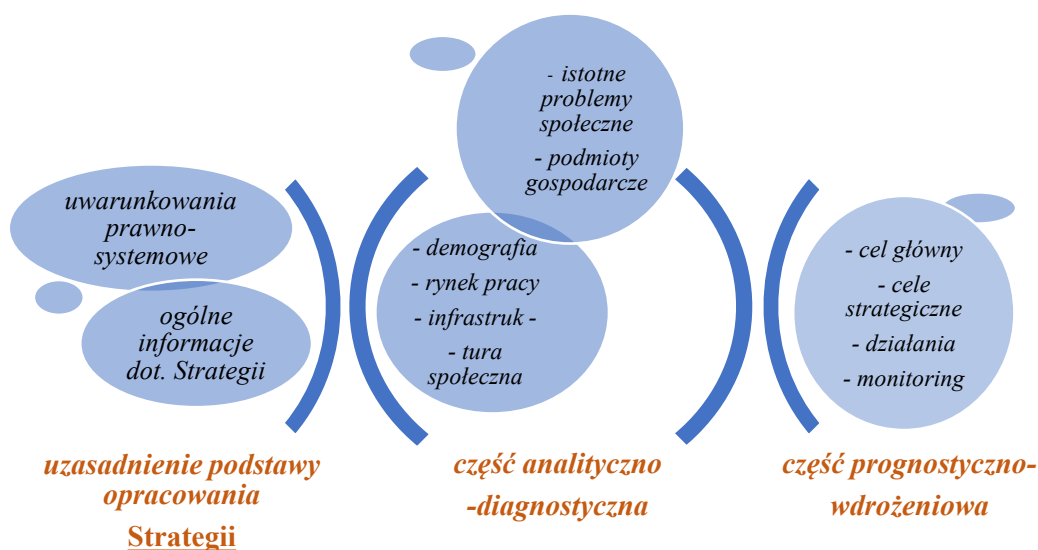
Dokument definiuje działania zarówno jednostek samorządu terytorialnego jak i stowarzyszeń i innych instytucji funkcjonujących na rzecz rozwiązywania uciążliwych kwestii społecznych, oraz podejmowania kroków zmierzających do poprawy warunków bytowych osób i rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Krajenka.

Racjonalna polityka społeczna, powinna opierać się na rozpoznaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych występujących w społeczności lokalnej danego terenu oraz ocenie i diagnozie czynników warunkujących te zjawiska dlatego fundamentem opracowania diagnozy problemów społecznych są dokumenty oraz analizy statystyczne wykonane przez instytucje działające na terenie Gminy Krajenka, m.in. przez Urząd Gminy i Miasta Krajenka, Komisariat Policji w Krajence, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence, Komunalny Zakład Użyteczności Publicznej w Krajence, Krajeński Ośrodek Kultury, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajence a także inne instytucje funkcjonujące na terenie oraz poza Gminą Krajenka. Na potrzeby Strategii przeprowadzono również badania ankietowe mające na celu poznanie opinii lokalnej społeczności na temat występujących zagrożeń społecznych.

Przy opracowaniu Strategii zastosowano metodę *desk research*. Podstawę tej metody stanowi analiza danych statystycznych, sprawozdań i publikacje, a także roczniki statystyczne i dane publikowane przez GUS. Metoda ta wyróżnia się obiektywizmem, ponieważ wiedza czerpana jest z istniejących i dostępnych danych. Dokumenty na bieżąco uzupełniano i zestawiano z pozyskanymi w trakcie pozostałych etapów badania. Nadrzędnym zadaniem było więc skatalogowanie i uporządkowanie informacji oraz wskazanie działań do realizacji.

Strategia tworzy podstawę do realizacji względnie długotrwałych interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców naszej Gminy, a w szczególności tych, którzy zagrożeni są marginalizacją, poprzez ich włączenie społeczne.

Rysunek 1. Struktura strategii

Źródło: opracowania własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2029 Gminy Krajenka zawiera w swej strukturze diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zmian problemów społecznych w perspektywie do 2029 roku.

Diagnoza została określona na podstawie analizy aktualnych problemów społecznych w odniesieniu do ich przewidywań na kolejne lata. Identyfikacja najistotniejszych problemów społecznych została skonstruowana w oparciu o komplet danych statystycznych i opracowania instytucjonalne, a także przy użyciu narzędzi analizy strategicznych SWOT czyli określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej.

Z diagnozy wynikają obszary problemowe, nad którymi należy skupić politykę społeczną naszej Gminy. Wyznaczony cel główny i cele strategiczne w sposób praktyczny wskazują działania w poszczególnych kwestiach problemowych lokalnej społeczności.

Część prognostyczna zawiera cele, działania, wskaźniki, identyfikację barier i zagrożeń, czas ich realizacji oraz realizatorów poszczególnych działań. Takie ujęcie w projekcie powinno ułatwić korzystanie z dokumentu oraz poprawić przejrzystość kompetencji poszczególnych podmiotów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

W części wdrożeniowej zaprezentowano zadania związane z monitoringiem, ewaluacją oraz realizacją zapisów strategii. Dokument strategiczny zakończono wnioskiem końcowym w którym zasygnalizowano, iż działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju oraz sprzyjają zwiększeniu aktywności społecznej.

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KRAJENKA NA LATA 2021-2029

1.1. Podstawa prawna, uwarunkowania programowe, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka na lata 2021-2029 podjęto zgodnie z art. 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – gmina opracowuje strategię rozwiązywania problemów społecznych, która zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

Ponadto art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakłada na gminę zadanie o charakterze obowiązkowym w przedmiocie opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania. Jednocześnie art. 110 ust. 4 ww. ustawy koordynację realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych powierza ośrodkowi pomocy społecznej. Dotychczas w Gminie Krajenka obowiązywała Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka na lata 2016-2020, przyjęta Uchwałą Nr XI/100/2016 Rady Miejskiej w Krajence z dnia 31 marca 2016 roku.

Umieszczenie obowiązku opracowania przez gminę strategii rozwiązywania problemów społecznych w przepisach ustawy o pomocy społecznej nie oznacza, iż ma ona skupiać się tylko na rozwiązywaniu problemów z obszaru pomocy społecznej. Strategia powinna obejmować wszystkie szeroko rozumiane dziedziny polityki społecznej, wywierające wpływ na pozytywną zmianę funkcjonowania rodziny w społeczności.

Treść i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych odbywa się również w świetle innych aktów prawnych, do których należą w szczególności:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r., poz. 713),
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019r., poz. 2277 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 685),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r., poz. 218),
- 6) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020, poz. 1409 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176 z późn.zm.),
- 9) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426, z późn.zm.),
- 10)ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2133),
- 11) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
- 12) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r., poz. 808 z późn. zm.)
- 13) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057).
- 14) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych (Dz.U. 2015 poz. 1705)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka do roku 2020 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

II. SPOŁECZNO-GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA STRATEGII

2.1. Charakterystyka Gminy Krajenka

Obszar jaki zajmuje Gmina i Miasto Krajenka stanowi północną część województwa wielkopolskiego w powiecie złotowskim. Powierzchnia obszaru stanowi 191,79 km² i zamieszkiwana jest przez 7 534 osób¹.

W granicach administracyjnych gminy położonych jest 17 miejscowości:

- Augustowo,
- Barankowo,
- Czajcze-Leśnik,
- Dolnik,
- Głubczyn,
- Krajenka,
- Łońsko,
- Żeleźnica,
- Maryniec,
- Paruszka,
- Podróźna,
- Pogórze,
- Rogownica,
- Skórka,
- Śmiardowo Krajeńskie,
- Tarnówczyn,
- Wąsoszki.

Największymi miejscowościami wiejskimi pod względem liczby mieszkańców są Skórka, Śmiardowo Krajeńskie, Głubczyn, Podróźna i Paruszka.

W stosunku do województwa wielkopolskiego gmina stanowi 0,64% jego całkowitej powierzchni, natomiast w stosunku do powiatu złotowskiego 11,5% powierzchni ogólnej.

¹ wg stanu z 31.12.2019 r. – dane urzędu statystycznego – strona internetowa <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/>

Gmina Krajenka jest czwartą co do wielkości w powiecie złotowskim pod względem zajmowanej powierzchni (stanowi 0,06% terytorium kraju).

Gmina Krajenka położona jest na wysokości 105 m n.p.m. nad rzeką Głomią, graniczy z następującymi gminami:

- od północy i północnego wschodu z gminą Złotów,
- od południowego wschodu z miastem i gminą Wysoka,
- od południa z gminą Kaczory i miastem Piła,
- od zachodu z gminą Szydłowo,
- od północnego zachodu z gminą Tarnówka.

Rysunek 2. Gminy powiatu złotowskiego

W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

2.2. Zarys historyczny

Krajenka otrzymała prawa miejskie z rąk króla Władysława Jagiełły w 1420 roku. Obecnie jest nowoczesnym miasteczkiem z bogatą ofertą kulturalną, infrastrukturą edukacyjną, sportową i rekreacyjną, aktywnie działającymi organizacjami pozarządowymi. Jest również gminą dbającą o historię, środowisko i poziom życia mieszkańców. Obecnie miasto liczy około 3800 osób i jest miasteczkiem nowoczesnym oraz tętniącym życiem. Po mimo wielu zniszczeń, jakie dokonały się na przestrzeni wieków, w Krajence pozostały takie zabytki, jak m. in.: kościół parafialny św. Anny i św. Mikołaja z XVII w., zespół pałacowo-parkowy i folwarczny z przełomu XVIII/XIX wieków, neoromański kościół poewangelicki św. Józefa z 1846 r., cmentarz żydowski z XVII w., zabytkowy młyn przy ulicy Młyńskiej z przełomu XIX/XX wieku.²

2.3. Demografia

Liczba ludności w gminie Krajenka zgodnie z danymi GUS (wg stanu na 31.12.2019r.) wynosiła 7 534 osób. Gęstość zaludnienia to 39 osób/km².

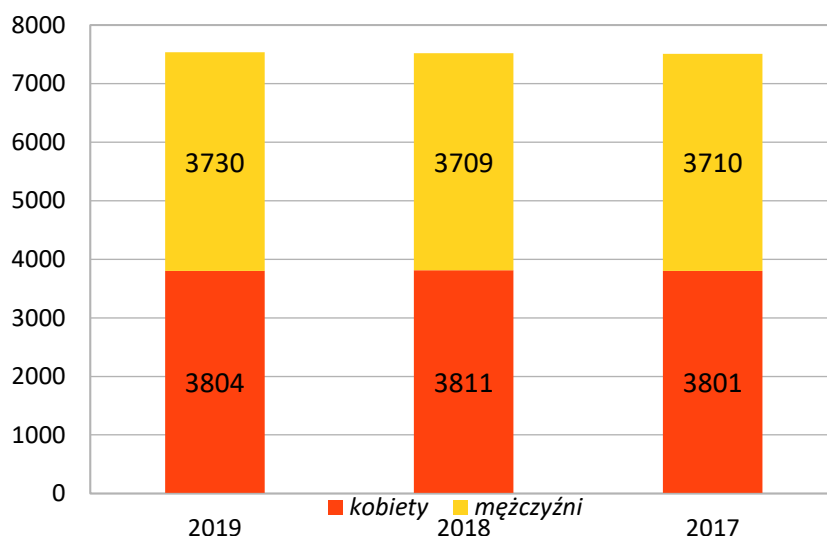
Tabela 1. Struktura demograficzna

Lata	Liczba ludności (ogółem)	Kobiety		Mężczyźni	
		Liczba	% do ogółu	Liczba	% do ogółu
2019	7 534	3 804	50,49	3 730	49,51
2018	7 520	3 811	50,68	3 709	49,32
2017	7 511	3 801	50,61	3 710	49,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

² Strona internetowa: <https://plus.gloswielkopolski.pl/>

Wykres 1. Demografia w podziale na płeć

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane statystyczne udostępniane przez GUS wskazują, że liczba ludności zamieszkująca w obrębie administracyjnym Gminy Krajenka jest stabilna a różnica w liczbie mieszkańców w analizowanym okresie tj. pomiędzy rokiem 2017 a rokiem 2019 jest minimalna i wynosi 23 osoby.

Tabela 2. Ludność Gminy Krajenka w podziale na ekonomiczne grupy wieku

Wyszczególnienie	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
	w liczbach	% udział do ogółu ludności	w liczbach	% udział do ogółu ludności	w liczbach	% udział do ogółu ludności
2019	1 508	20,02	4 712	62,54	1 314	17,44
2018	1 502	19,97	4 732	62,93	1 286	17,10
2017	1 498	19,94	4 775	63,57	1 238	16,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Cechą charakterystyczną populacji Krajenki podobnie jak ma to miejsce w przypadku populacji Polski a także i Europy, jest sukcesywny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i malejący w wieku produkcyjnym. Zadowalającym zjawiskiem jest systematyczny wzrost liczby dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat). Grupę tą należy traktować jako kapitał dla przyszłego dynamicznego rozwoju Gminy Krajenka, w związku z tym należy zadbać o odpowiednie warunki do jej rozwoju oraz zamieszkania na terenie gminy.

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców Krajenki w 2019 roku wyniósł 17,44%. Często w gospodarstwach jednoosobowych pozostają samotne kobiety. Feminizacja starości, jest kolejną cechą specyfiki polskiego starzenia się. Osoby starsze najczęściej są owdowiałe. Na skutek wyższej umieralności mężczyzn istnieje w tej grupie wiekowej zróżnicowanie zbiorowości kobiet i mężczyzn pod względem ich struktury według stanu cywilnego. Dane GUS dla Polski wskazują, że kobiety w wieku 65 lat i więcej (...) są najczęściej wdowami. Odsetek osób owdowiałych jest wśród kobiet 3,5-krotnie wyższy niż w porównywalnej zbiorowości mężczyzn.³

Z analizy danych zawartych w tabeli nr 2 wynika, że w okresie od 2017 do 2019 roku liczba ludności na terenie gminy przyjmowała minimalną tendencję wzrostową i wzrosła o 23 osoby przy jednoczesnym dodatnim przyroście naturalnym (poza rokiem 2017), kiedy wynosił on -3 osoby. W 2017 liczba ludności wynosiła 7 511 osób, w 2018 roku – 7 520, a w 2019 – 7 534 osób. Przyrost naturalny w analizowanym okresie jest dodatni ze względu na przewagę liczby urodzeń nad liczbą zgonów.

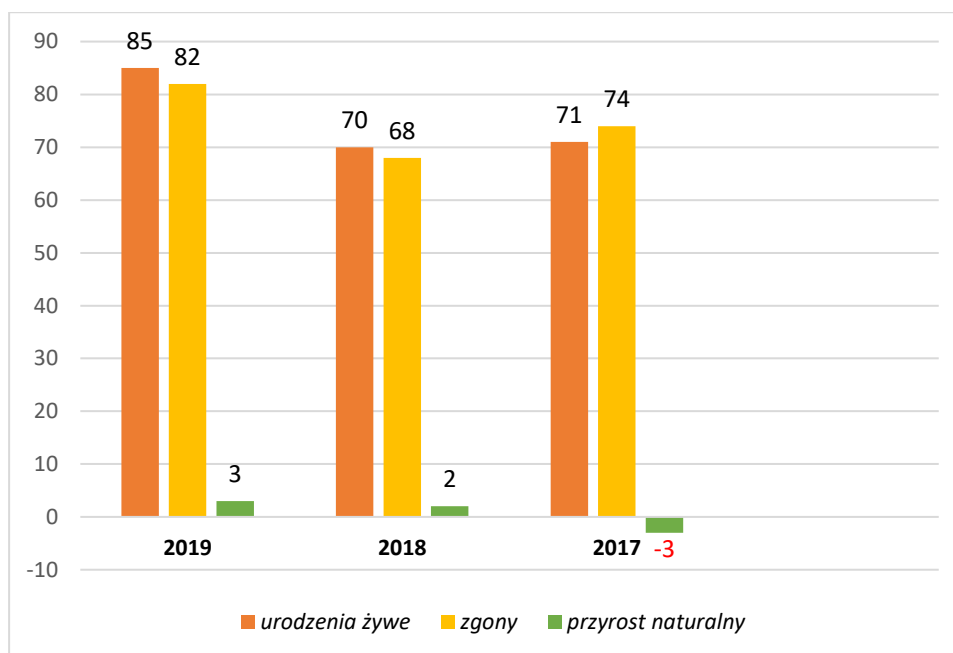
Tabela 3. Urodzenia i zgony - przyrost naturalny

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Urodzenia żywe	85	70	71
Zgony	82	68	74
Przyrost naturalny	3	2	-3

Źródło: opracowania własne na podstawie danych GUS

³ Ewa Grudzińska, Marta Mikołajczyk [red.] Wybrane problemy społeczne, Warszawa 2018, s. 119

Wykres 2. Przyrost naturalny w okresie 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnia długość życia dla noworodka płci męskiej wynosi 74,1 lata. Oznacza to tyle, że gdyby przez całe życie mężczyzny warunki umieralności ludności nie ulegały żadnym zmianom, to dożyłby on przeciętnie właśnie tego wieku. Dla noworodków płci żeńskiej przeciętne dalsze trwanie życia wynosi znacznie więcej, bo 81,8 lat.

2.4. Podmioty gospodarki narodowej funkcjonujące na terenie administracyjnym Gminy Krajenka

Na terenie Gminy Krajenka wg stanu na 31 grudnia 2019 roku działało 589 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 2,88 % w sektorze publicznym tj. 17 podmiotów, natomiast 97,11% w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy Krajenka regularnie następnie wzrasta, przy czym w porównaniu z 2017 rokiem, liczba podmiotów gospodarczych na koniec 2019 roku była o 11,05% wyższa.

Tabela 4. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 zarejestrowane w rejestrze REGON

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Sektor rolniczy i leśnictwo	27	31	34
Sektor przemysłowy i budowlany	156	131	123
Inne	406	384	376
Ogółem	589	546	533

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

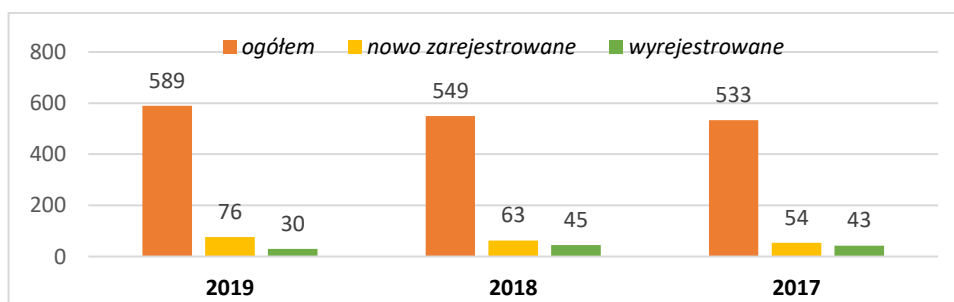
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON z podziałem wg klas wielkości.

Liczba zatrudnionych pracowników	Rok		
	2019	2018	2017
0-9	570	528	515
10-49	18	17	16
50-249	1	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 5, podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie Gminy Krajenka to w przeważającej większości firmy zatrudniające do 9 osób (570 firm) oraz firmy zatrudniające od 10 do 49 osób (18 podmiotów). Na koniec grudnia 2019 roku na terenie Gminy Krajenka funkcjonowała jedna firma w której zatrudnionych było powyżej 50 pracowników.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2019 liczba nowo zarejestrowanych działalności osiągnęła najwyższy wskaźnik w badanym okresie. Możemy więc mówić o pewnej stabilizacji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

2.5. Infrastruktura techniczna

Gmina Krajenka należy do obszarów o względnie dobrze rozwiniętej infrastrukturze technicznej, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej. Dzięki dotacjom zewnętrznym znacznie rozbudowana i zmodernizowana została m.in. sieć kanalizacji i wodociągów. Uzupełnia ją niezbędna infrastruktura w postaci hydroforni, zbiorników wyrównawczych i przepompowni. W 2019 roku długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej wynosiła 62,2 km (wg danych KZUP w Krajenie). Za pomocą sieci wodociągowej mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę czerpaną z 6 stacji uzdatniania wody, zlokalizowanych w: Krajenie, Maryńcu, Podróźnie, Augustowie, Głubczynie-Rogownicy, Skórcie oraz zestawu hydroforowego w Dolniku. Ilość przyłączy prowadzących do budynków wynosi 1 237 szt. (wg danych KZUP w Krajenie). W ostatnich latach rozbudowano sieć kanalizacyjną i wg stanu na koniec 2019 roku wynosi 56,5 km, a ilość przyłączy to 1 234 szt. (wg danych KZUP w Krajenie). Gmina Krajenka posiada również kanalizację deszczową o długości 8,2 km. Długość czynnej sieci gazowej wynosi 49,8 km, ilość czynnych przyłączy do budynków wynosi 735 szt. (wg stanu na 31 grudnia 2018 r.).

Teren gminy jest dobrze telefoniczowany za pomocą sieci światłowodowych i nadajników telefonii komórkowej. Zapewniają one dostęp do nowoczesnych technologii multimedialnych i szerokopasmowego Internetu. Gmina Krajenka nie posiada własnej sieci ciepłowniczej. Do ogrzewania wody, pomieszczeń mieszkalnych i użytkowych wykorzystywane są tradycyjne urządzenia piecowe i kuchenne oraz instalacje centralnego ogrzewania z własnymi kotłowniami i piecami na paliwa stałe i ciekłe. Własne kotłownie gazowe posiadają szkoły oraz gmachy użyteczności publicznej. Do ogrzania pomieszczeń mieszkalnych i użytkowych wykorzystuje się najczęściej paliwa stałe, w tym węgiel i drewno oraz paliwo ciekłe – gaz.

2.6. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Według danych GUS w latach 2017 – 2019 liczba budynków mieszkalnych w Gminie Krajenka zwiększa się z roku na rok (z 1 489 w 2017 r. do 1 569 w 2019 r.).

Wg danych Urzędu Miejskiego w Krajenie na koniec 2019 roku w zasobach gminy było 25 mieszkań komunalnych.

W zasobach gminy znajduje się obecnie 18 lokali socjalnych oraz jedno pomieszczenie tymczasowe. Warto zwrócić uwagę, że znaczna większość mieszkańców Gminy Krajenka zamieszkuje w budynkach jednorodzinnych.

III. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

3.1. Edukacja i wychowanie

Na terenie gminy funkcjonuje szereg placówek oświatowych których organem prowadzącym jest Gmina Krajenka. Sieć edukacyjną Gminy Krajenka (wg stanu na 31.12.2019 r.) tworzą przedszkola - 6 placówek w tym, 2 oddziały przedszkolne, szkoły podstawowe 5 placówek. Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe gimnazja funkcjonowały do 31 sierpnia 2017 r. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie, z rocznika 2016/2017, którzy ukończyli VI klasę szkoły podstawowej trafili do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończył edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019.

Do powyższych placówek oświatowych w roku szkolnym 2018/2019 uczęszczało łącznie 1 035 osób, w tym 306 – do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, 659 osób – do szkół podstawowych i 70 osób do gimnazjum.

Tabela 6. Placówki oświatowe na terenie Gminy Krajenka

Nazwa szkoły	Rok szkolny					
	2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Krajence	506 w tym: 139 gimnazjum	25 w tym: 7 gimnazjum	485 w tym: 70 gimnazjum	25 w tym: 4 gimnazjum	412	21
Publiczna Szkoła Podstawowa im. ks.Maksymiliana Grochowskiego w Głubczynie	92	8	105	9	96	9
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Skórcie	115	7	131	8	128	8
Szkoła Filialna w Śmiardowie Krajeńskim	7	1	8	1	brak naboru	0

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka
na lata 2021-2029*

Szkoła Filialna w Podróżnej	5	1	brak naboru	0	brak naboru	0
Ogółem	725	42	729	43	636	38

*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy
i Miasta Krajenka*

Tabela 7. Placówki wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Krajenka

Nazwa przedszkola	Rok szkolny					
	2017/2018		2018/2019		2019/2020	
	Liczba osób	Liczba oddziałów	Liczba osób	Liczba oddziałów	Liczba osób	Liczba oddziałów
Publiczne Przedszkole w Krajence	174	7	176	7	185	8
Publiczne Przedszkole w Skórcie	35	2	40	2	43	2
Publiczne Przedszkole w Podróżnej	12	1	13	1	13	1
Publiczne Przedszkole w Głubczynie	25	1	34	2	31	2
Oddział „0” w Dolniku	25	1	24	1	24	1
Oddział „0” w Śmiardowie Krajeńskim	18	1	19	1	19	1
Ogółem	289	13	306	14	315	15

*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy
i Miasta Krajenka*

Szkoły posiadają boiska wielofunkcyjne, dodatkowo szkoła Podstawowa w Krajence i Głubczynie posiadają sale gimnastyczne, a także boisko ze sztuczną nawierzchnią. Przy przedszkolach i oddziałach przedszkolnych natomiast istnieją place zabaw, z których swobodnie korzystać mogą najmłodsi mieszkańcy gminy.

Każda z wyżej wymienionych placówek zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry opiekuńczo-wychowawczej oraz bogatą ofertę dydaktyczną.

3.2. Kultura

Krajeński Ośrodek Kultury z dniem 18 czerwca 1991 roku został wpisany do Rejestru Instytucji Kultury Gminy i Miasta Krajenka. Zadaniem Krajeńskiego Ośrodka Kultury jest działalność kulturalna głównie w obszarze edukacji, animacji rozrywki. Ośrodek aktywnie współpracuje z licznymi instytucjami, w tym ze szkołami, Warsztatem Terapii Zajęciowej w Krajence fundacjami oraz lokalnymi firmami. Wspiera i organizuje wydarzenia plenerowe aktywizujące lokalną społeczność. Jest inicjatorem wielu wydarzeń kulturalnych zarówno tych cyklicznych (m. in. spotkania, wernisaże, warsztaty), jak również wydarzeń w postaci koncertów, spektakli teatralnych, imprez tematycznych.

Tabela 8. Działalność Krajeńskiego Ośrodka Kultury

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Imprezy	69	53	37
Uczestnicy imprez	8 871	8 280	4 810
Grupy artystyczne	3	11	10
Członkowie grup artystycznych	26	106	99
Koła/kluby/sekcje	8	1	1
Członkowie kół/klubów/sekcji	117	76	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Krajenki od 24 stycznia 1948 r. funkcjonuje Biblioteka. 18 czerwca 1991 roku uchwałą Rady Miejskiej została włączona w strukturę organizacyjną Krajeńskiego Ośrodka Kultury. W jej skład wchodzi Filia Biblioteczna w Augustowie. Księgozbiór biblioteczny składa się z 27 176 woluminów (dane GUS na 31.12.2019 r.)

Gmina Krajenka posiada potencjał kulturowy i historyczny, którego wykorzystanie daje możliwości dla rozwoju turystyki i życia kulturalnego. Obszar gminy Krajenka to miejsce, które umożliwia atrakcyjne spędzanie czasu wolnego, sprzyjającego aktywnej formie odpoczynku.

Na terenie Gminy Krajenka istnieją liczne obiekty wpisane do rejestru zabytków.

Tabela 9. Zabytki z terenu Gminy Krajenka

Miejscowość	Rodzaj obiektu	Opis
Miasto Krajenka	Kościół św. Anny i św. Mikołaja	Pochodzący z końca XVIII wieku eklektyczny kościół jednonawowy. Znajdują się w nim 4 ołtarze, rokokowa ambona w kształcie dzioba okrętu, organy z 1886 roku wykonane przez Juliusza Witta z Gdańska i wolno stojąca dzwonnica. Fundatorką kościoła była Anna Sułkowska, właścicielka dóbr krajeńskich. Z dawnych czasów zachował się fragment gotyckiego muru zamkowego, obwarowującego kościół od strony rzeki.
Krajenka	Zespół pałacowo-parkowy i folwarczny	Pałac i mur z przełomu XVIII/XIX w. Późnoklasycystyczny pałac zbudowany w 1825 roku, własność rodziny Sułkowskich. Park pałacowy z XVIII/XIX w, w którym znajdują się dwa pomniki przyrody.
Krajenka	Dom nr 2 przy ulicy Młyńskiej	Szachulcowy dom z pierwszej połowy XIX w.
Krajenka	Młyn przy ulicy Młyńskiej	Zabytkowy młyn oraz mur z końca XIX i początku XX wieku.
Krajenka	Cmentarz	Żydowski cmentarz (zamknięty) z XVII w.
Głubczyn	Kościół p.w. Świętej Trójcy	Zabytkowy mur z 1869 – 1871 roku
Głubczyn	Kościół ewangelicki	Zabytkowy mur z 1900 roku
Augustowo	Cmentarz	Ewangelicko augsburski cmentarz z połowy XIX w. (nieczynny)
Dolnik	Cmentarz	Ewangelicko augsburski cmentarz z połowy XIX w. (nieczynny)
Maryniec	zespół pałacowo-parkowy i folwarczny	Pałac i mur z przełomu XIX/XX w.- park pałacowy z połowy XIX w.
Paruszka	Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa	Zabytkowy kościół filialny oraz mur z 1927-35 roku
Skórka	Kościół	Ewangelicki kościół, obecnie filialny oraz mur z końca XIX/XX wieku.
Skórka	Cmentarz	Ewangelicko augsburski cmentarz z połowy XIX w. (nieczynny)
Podróżna	Kuźnia	Spichlerz zbożowy oraz mur z 1911 roku
Podróżna	Cmentarz	Ewangelicko-augsburski cmentarz z połowy XIX w.

Źródło: Strona internetowa: <http://www.krajenka.pl/>

3.3. Organizacje pozarządowe

Podstawę prawną współpracy z organizacjami pozarządowymi w Gminie Krajenka stanowią ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz uchwała Rady Miejskiej w Krajenie w sprawie rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Program definiuje formę współpracy a także jej kierunki i obszary. Program współpracy Gminy Krajenka z organizacjami pozarządowymi na rok 2020 został przyjęty Uchwałą Nr XII/83/2019 Rady Miejskiej w Krajenie z dnia 30.10.2019 r. Celem głównym Programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi. Służyć temu może wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.

Do celów szczegółowych należy:

- 1) umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych;
- 2) umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje;
- 3) zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w Gminie i Mieście Krajenka;
- 4) aktywizacja społeczności lokalnej;
- 5) poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych;
- 6) upowszechnianie nowatorskich i efektywnych działań obejmujących potrzeby społeczne.

W ramach realizacji programu ustalono następujące zadania priorytetowe:

- a) z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:
 - wspieranie organizacji amatorskich zawodów sportowych,
 - wspierania amatorskiego systemu szkolenia sportowego dzieci i młodzieży,
 - wspieranie turniejów sportowych,
 - wspieranie szkoleń i organizacji zawodów dla dzieci i młodzieży,
- b) z zakresu przeciwdziałaniu uzależnieniom i patologiom społecznym:
 - organizacja letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego (świetlica),
 - działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu i wzmacniające kondycję psychiczną,

c) z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:

- wspieranie prowadzenia działalności Orkiestry Dętej,

d) z zakresu działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym:

- wspieranie aktywności i integracji seniorów.

Współpraca Gminy Krajenka z organizacjami pozarządowymi realizowana jest na zasadach:

- 1) pomocniczości – powierzanie organizacjom pozarządowym tych zadań, które mogą być zrealizowane efektywniej niż poprzez instytucje gminne;
- 2) suwerenności stron – zachowanie autonomii i nie ingerowanie w wewnętrzne sprawy organizacji;
- 3) partnerstwa – współpraca na równych prawach i na zasadzie dobrowolności udziału;
- 4) efektywności – dążenie wszystkich zainteresowanych do osiągania najlepszych efektów realizując zadania publiczne przy danych środkach i możliwościach;
- 5) uczciwej konkurencji – tworzenie przejrzystych kryteriów współpracy;
- 6) jawności – stosowanie jawnych kryteriów finansowych i poza finansowych.

Tabela 10. Wykaz organizacji pozarządowych realizujących zadania wskazane w Program współpracy Gminy Krajenka z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2019

l.p.	Nazwa organizacji	Zakres przedmiotowy	Zadanie
1.	Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych w Krajence	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	Upowszechnianie i rozwijanie kultury fizycznej i sportu na terenie gminy Krajenka oraz udział w rozgrywkach powiatowych LZS w Złotowie i OZPN w Pile.
2.	Ludowy Zespół Sportowy „Iskra” Krajenka		Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie gry w piłkę nożną oraz udział w rozgrywkach ligowych pucharowych i turniejach piłkarskich.
3.	Uczniowski Klub Sportowy „Olimp” w Skórcie		Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z gminy Krajenka, uczestniczenie w szkoleniach lekkoatletycznych w tym udział w obozach sportowych i zawodach lekkoatletycznych i zakup sprzętu sportowego do prowadzenia zajęć.
4.	Towarzystwo Miłośników Krajenki		Organizacja Szkółki Tenisa Ziemnego w Krajence.
5.	Stowarzyszenie „Satori” w Jastrowiu		Szkolenie dzieci i młodzieży z gminy Krajenka w sztukach walki i udział w turniejach w kraju i na świecie.
6.	Klub Karate Tradycyjnego Shoto w Pile		Szkolenie dzieci i młodzieży z gminy Krajenka w sztukach walki i udział w turniejach w kraju i na świecie.

7.	Caritas Parafii p.w. św. Anny w Krajenke	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologii społecznej	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie świetlicy podwórkowej.
8.	Towarzystwo Miłośników Krajenki		Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez organizację różnych form spędzania wolnego czasu, zapewniających rozwijanie zainteresowań, uzdolnień i kompetencji społecznych, zapobiegających wykluczeniu społecznemu, propagujących ideę trzeźwego stylu życia.
9.	Caritas Parafii p.w. św. Anny w Krajenke		Letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży.
10.	Ochotnicza Straż Pożarna im. Jana Waldowskiego w Krajenke	Zadanie w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	Krzewienie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji na terenie Gminy Krajenka poprzez organizację i uczestniczenie w koncertach, festiwalach, przeglądach muzyczno-artystycznych, propagowanie zainteresowań muzycznych oraz podtrzymywanie tradycji orkiestry dętej poprzez jej prowadzenie.
11.	Towarzystwo Miłośników Krajenki	Zadania w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym	Wspieranie aktywności i integracji seniorów z terenu gminy Krajenka.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Krajenka

3.4. Podmioty wsparcia społecznego

Według literatury przedmiotu podstawą wsparcia społecznego jest sieć społeczna (inaczej: otoczenie społeczne lub system wsparcia społecznego jednostki), dzięki której otrzymuje ona różnego rodzaju pomoc w sytuacjach trudnych. Stwierdzono, że brak grupy wsparcia przy subiektywnym poczuciu osamotnienia obniża znacznie zarówno odporność psychiczną jak i fizyczną jednostki. Wyniki licznych badań wskazują, że u osób o niskim wsparciu społecznym częściej występuje wiele chorób somatycznych (np. zawał serca,) i psychicznych (np. psychozy schizofreniczne, depresja endogenna, zaburzenia osobowości).

Wsparcie społeczne traktowane jest jako rodzaj interakcji charakteryzującej się, tym, że:

- zostaje podjęta w sytuacji problemowej lub trudnej,
- ukierunkowana jest na zbliżenie jednej lub obu stron w celu rozwiązania problemu, przezwyciężenie trudności, restrukturalizację zakłóconej relacji z otoczeniem i podtrzymanie emocjonalne,

- wymiana może być jednostronna lub dwustronna, a kierunek relacji *wspierający–wspierany* stały bądź zmienny w różnych odstępach czasowych,
- skuteczność tej wymiany społecznej zależy od stopnia zgodności między wsparciem oczekiwanym a uzyskanym,
- w jej toku zachodzi wymiana emocji (wsparcie emocjonalne), informacji (wsparcie informacyjne), instrumentów działania (wsparcie instrumentalne) oraz dóbr materialnych (wsparcie rzeczowe).⁴

3.4.1. Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krajenie

Ustawa o pomocy społecznej pomoc społeczna definiuje rolę pomocy społecznej jako instytucji polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji. Kardynalnym zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem pomoc społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

⁴ Maria Żywko, Lucyna Płaszewska-Żywko [red.] Modele opieki pielęgniarstwiej, Warszawa 2019, str. 46

ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

- 2) sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;

- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 3a) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Instytucją działającą na rzecz pomocy i integracji społecznej na terenie Gminy Krajanka jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Na koniec 2019 roku jego kadre stanowiło 12 osób, w tym: 4 pracowników socjalnych, 2 pracowników świadczeń rodzinnych i obsługi Funduszu Alimentacyjnego, administrator M-GOPS, księgowy, pracownik obsługi sekretariatu, pomoc administracyjna, sprzątaczką/goniec oraz kierownik. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence zatrudnia na umowę zlecenie asystenta rodziny. Wszystkie rodziny podejmujące współpracę z asystentem sporządzają przy współpracy z pracownikiem socjalnym oraz asystentem plan pracy, gdzie określone są zasady i obszary działań, jakie asystent i rodzina mają za zadanie wykonać podczas trwania współpracy. Asystent rodziny współpracuje m. in. z pedagogami, wychowawcami dzieci oraz innymi instytucjami. Na bieżąco współpracuje też z kuratorami sprawującymi dozory w rodzinach objętych asystenturą.

Tabela 11. Kwalifikacje kadry M-GOPS w Krajence

Rodzaj wykształcenia		Wyszczególnienie		
		Kadra kierownicza	Pracownicy socjalni	Księgowość, Fundusz alimentacyjny i świadczenia rodzinne, administrator, obsługa sekretariatu, sprzątaczką/goniec
Wyższe kierunkowe		1	2	-
Wyższe		-	1	5
Średnie kierunkowe		-	1	-
Średnie		-	-	1
Zasadnicze zawodowe		-	-	1
Dodatkowe kwalifikacje	studia podyplomowe	1	-	-
	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1	-	-
	specjalizacja w zawodzie pracownika socjalnego I stopnia	-	2	-

Źródło: opracowania własne na podstawie danych M-GOPS w Krajence

Kolejną funkcją Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krajence jest realizacja zadań zleconych z zakresu administracji rządowej dotyczące m.in. prowadzenia postępowania i wypłaty świadczeń rodzinnych, świadczeń z programu 500+, świadczeń z programu 300+, świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajenie prowadzi również postępowania z zakresu m. in.:

- wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej dla świadczeniobiorców,
- przyznania Karty Dużej Rodziny oraz Wielkopolskiej Karty Dużej Rodziny,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawy prawo ochrony środowiska (prowadzi postępowania i wydaje zaświadczenia o których mowa w art. 411 ust. 10g ww. ustawy),
- przyznania prawa do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym,
- oraz inne zadania przekazane do realizacji przez Burmistrza Gminy i Miasta Krajenka mające na celu polepszenie warunków bytowych lokalnej społeczności.

W realizacji powyższych zadań Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajenie współpracuje m.in. z: Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajenie, Wydziałem Polityki Społecznej i Zdrowia Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Powiatowym Urzędem Pracy w Złotowie, Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Tabela 12. Struktura rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Skład rodziny		Rok 2019		Rok 2018		Rok 2017	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1		2	3	4	5	6	7
Rodziny ogółem	1	152	343	160	372	183	450
o liczbie osób	2	71	71	67	67	74	74

*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajanka
na lata 2021-2029*

1							
2	3	30	60	40	80	33	66
3	4	21	63	19	57	30	90
4 i więcej	5	30	149	34	168	46	220
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	6	48	196	51	207	72	300
o liczbie dzieci 1	7	17	49	17	50	20	66
2	8	10	38	20	78	31	116
3 i więcej	9	21	109	14	79	21	118
rodziny niepełne ogółem	10	20	66	23	72	30	101
o liczbie dzieci 1	11	8	19	9	19	8	17
2	12	5	15	9	32	12	36
3 i więcej	13	7	32	5	21	10	48
rodziny emerytów i rencistów ogółem	14	38	63	47	74	48	93
o liczbie osób 1	15	21	21	28	28	24	24
2	16	11	22	15	30	10	20
3 i więcej	17	6	20	4	16	14	49

Źródło: opracowania własne na podstawie danych M-GOPS w Krajence

Dane zawarte w tabeli 12 (Struktura rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej) wskazują, że najliczniejszą grupę beneficjentów Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krajence stanowią osoby samotnie gospodarujące. W 2019 roku ze wsparcia skorzystało 71 osób, natomiast w 2018 roku – 67 osób, a w 2017 roku 74 osoby.

Kolejną kategorią są rodziny wieloosobowe w grupie, których najczęściej korzystające to rodziny pełne z dziećmi. Kolejną liczną grupę osób, którym udzielono wsparcia tworzą samotnie gospodarujący emeryci i renciści. W 2019 roku z pomocy społecznej skorzystało 63 osoby, w 2018 roku 74 osoby natomiast w 2017 roku grupa ta liczyła 93 osoby.

Tabela 13. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną oraz źródło finansowania

Wyszczególnienie		Rok 2019		Rok 2018		Rok 2017	
		Liczba osób którym przyznano pomoc	Liczba osób rodzinach	Liczba osób którym przyznano pomoc	Liczba osób rodzinach	Liczba osób którym przyznano pomoc	Liczba osób rodzinach
1		2	3	4	5	6	7
Świadczenia w ramach zadań zleconych i własnych ogółem	1	185	343	206	372	239	450
w tym: świadczenia pieniężne	2	123	236	128	251	158	358
świadczenia niepieniężne	3	91	167	100	168	106	204
Świadczenia w ramach zadań własnych ogółem	4	179	335	199	363	235	443
Pomoc w postaci pracy socjalnej	5	x	98	x	102	x	28

Źródło: opracowania własne na podstawie danych M-GOPS w Krajenie

W oparciu o dostępne dane można stwierdzić, że pozytywnym zjawiskiem na terenie Gminy Krajenka jest obserwowana od kilku lat zmniejszająca się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. W analizowanym okresie liczba osób, które otrzymały wsparcie z pomocy społecznej zmniejszyła się o 107 beneficjentów.

Tabela 14. Świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze 500+, dobry start 300+, świadczenia z funduszu alimentacyjnego zrealizowane w Gminie Krajanka w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Świadczenia rodzinne			
Liczba rodzin pobierających ŚR	430	444	454
Liczba wypłaconych świadczeń	11 833	12 038	12 851
Świadczenie wychowawcze 500+			
Liczba osób uprawnionych	1 346	817	886
Liczba wypłaconych świadczeń	13 261	10 038	10 798
Dobry start 300+			
Liczba osób uprawnionych	996	972	x
Liczba wypłaconych świadczeń	996	972	x
Fundusz alimentacyjny			
Liczba osób uprawnionych	62	72	80
Liczba wypłaconych świadczeń	756	870	983

Źródło: opracowania własne na podstawie danych M-GOPS w Krajence

Dane zawarte w tabeli 14 wskazują, że zmniejsza się liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych. Stan ten spowodowany jest wzrostem minimalnego wynagrodzenia które w roku 2019 wynosiło 2.600,00 zł. Kryterium dochodowe na osobę w rodzinie uprawniające do uzyskania prawa do zasiłku rodzinnego w 2019 roku stanowiła kwota 674,00 zł oraz dla rodziny z niepełnosprawnym dzieckiem 764,00 zł. W analizowanym roku dokonano wypłaty świadczeń rodzinnych dla 430 rodzin w ilości 11 833 jednostek świadczeniowych.

Wzrosła natomiast liczba osób, którym przyznano świadczenia wychowawcze z M-GOPS w Krajence. Wg statystyk ogółem w roku 2019 ze świadczeń pomocy społecznej,

świadczenia wychowawczego 500+, świadczenia dobry start 300+, świadczeń alimentacyjnych skorzystało 3 082 mieszkańców naszej Gminy.

3.4.2. Klub Seniora w Krajence

Mając na uwadze widoczne zmiany demograficzne spowodowane wydłużeniem przeciętnego czasu trwania życia oraz stały wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym Gmina Krajanka podjęła się realizacji Programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego pn. „Wsparcie dla seniorów na terenie Gminy i Miasta Krajanka” w wyniku czego w listopadzie 2018 roku utworzono Klub Seniora.

Seniorzy to grupa społeczeństwa dysponująca dużą ilością wolnego czasu i chcących ten czas spożytkować w sposób aktywny. Z tego też względu zasadnym było podjąć działania ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb osób starszych, okazać również większe zainteresowanie i wsparcie dla tej grupy społecznej. Zajęcia mają na celu podtrzymanie sprawności intelektualnej, manualnej oraz fizycznej tak aby seniorzy mogli pozostać jak najdłużej w swoim środowisku, czerpiąc radość z życia i podejmowanych działań. W trakcie spotkań uczestnicy mają możliwość m.in. uczestniczyć w wykładach prawnika, czy też praktycznie poznawać zasady zdrowego odżywiania się dzięki warsztatom prowadzonym przez doradcę żywieniowego. Klub Seniora oferuje także zajęcia warsztatowe z zakresu rękodzieła oraz prac plastycznych prowadzonych przez wykwalifikowanych trenerów. W klubie można spotkać się z dzielnicowym oraz strażnikiem miejskim.

Uczestnictwo w klubie stanowi również źródło nieprzebranych pomysłów i ustawicznej pracy nad sobą. Najważniejsza jest jednak panująca „ciepła” i przyjacielska atmosfera, oferująca poczucie jedności i przynależności do grupy.

Realizacja projektu pn. „Wsparcie dla seniorów na terenie Gminy i Miasta Krajanka” prowadzona jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence.

3.4.3. Żłobek Miejski w Krajence – opieka nad dziećmi do lat 3

Żłobek został powołany Uchwałą nr II/11/2018 Rady Miejskiej w Krajence z dnia 30 listopada 2018 roku w sprawie utworzenia Żłobka Miejskiego w Krajence. Żłobek jest jednostką organizacyjną Gminy i Miasta Krajanka i funkcjonuje jako jednostka budżetowa gminy. Siedziba Żłobka mieści się w Krajence przy ul. Stanisława Polańskiego 3.

Jednostka bieżące funkcjonowanie rozpoczęła z dniem 1 lutego 2019 roku. Żłobek jest placówką dzienną, czynną przez 5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku od godziny 6.30 do 16.30. Jednostka zapewnia opiekę 15 dzieciom. Celem działania Żłobka Miejskiego jest udzielanie świadczeń, które swoim zakresem obejmują działalność pielęgnacyjną, opiekuńczą, wychowawczą i edukacyjną odpowiednią do wieku dzieci.

Rolą Żłobka Miejskiego jest:

- wspomaganie i stymulowanie indywidualnego rozwoju dziecka, a w przypadku dziecka niepełnosprawnego ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju jego niepełnosprawności,
- zapewnienie opieki nad dziećmi ze szczególnym uwzględnieniem wspomagania indywidualnych potrzeb dziecka,
- zapewnienie właściwej opieki i pielęgnacji dzieciom, a w przypadku dzieci niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności,
- zapewnienie dziecku warunków bytowych zbliżonych do warunków domowych, zgodnie z jego potrzebami,
- zagwarantowanie dziecku właściwej i profesjonalnej opieki pielęgnacyjnej,
- prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji dostosowanych do wieku i rozwoju psychomotorycznego dziecka,
- zapewnienie dziecku racjonalnego wyżywienia zawierającego niezbędne składniki pokarmowe zgodnie z obowiązującymi normami żywieniowymi,
- rozwijanie samodzielności dziecka oraz wyrabianie właściwych nawyków higieny osobistej,
- organizowanie odpoczynku dziennego, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka,

- promocja zdrowia,
- współdziałanie z rodzicami oraz ich rodzinami w dbaniu o wszechstronny oraz prawidłowy rozwój dziecka, a w przypadku dziecka niepełnosprawnego ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności.

W skład Żłobka wchodzi: pomieszczenie socjalne, zmywalnia, rozdzielnia posiłków, do dyspozycji maluszków jest sala zabaw i jadalnia, szatnia, łazienka oraz sypialnia. Żłobek zapewnia także odpowiednie miejsce do zabaw na świeżym powietrzu – dobrze wyposażony plac zabaw.

Dopełnieniem są zabawki i akcesoria zapewniające zarówno prawidłowy rozwój (dostosowane oczywiście do wieku dziecka), jak i wesołą, przytulną atmosferę.

Nad bezpieczeństwem, dobrym samopoczuciem i prawidłowym rozwojem dzieci czuwają wykwalifikowane i doświadczone opiekunki (3 osoby), dyrektor oraz personel pomocniczy.

Pracownicy Żłobka Miejskiego dokładają wszelkich starań aby dzieci rozwijały się w atmosferze serdeczności i zrozumienia. W celu wymiany doświadczeń i informacji pozwalających na lepsze zrozumienie i poznanie potrzeb każdego dziecka a także z uwagi na dobrą współpracę z rodzicami Placówka organizuje otwarte zajęcia.

3.4.4. Działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krajenie

Warsztat Terapii Zajęciowej został utworzony na mocy uchwały Nr XL/218/06 podjętej w dniu 30 czerwca 2006 roku przez Radę Miejską w Krajenie.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Krajenie jest placówką powołaną w celu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Z terapii zajęciowej korzysta 30 uczestników. Głównym zadaniem WTZ jest:

- 1) ogólne usprawnianie;
- 2) rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, w tym zaradności osobistej;
- 3) przygotowanie do życia w środowisku społecznym;
- 4) rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających późniejsze podjęcie pracy;

Działalność WTZ finansowana jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz ze środków Powiatu.

Rehabilitacja prowadzona jest w sześciu pracowniach:

- 1) plastyczno-rękodzielniczej,
- 2) ogrodniczej,
- 3) komputerowej i małej poligrafii,
- 4) ceramicznej,
- 5) stolarskiej,
- 6) aktywizacji zawodowej.

Uczestnicy mają zapewnioną pomoc psychologiczną, rehabilitację ruchową oraz zajęcia kulturalno-oświatowe. Stworzono im też możliwość uczestnictwa w różnorodnych imprezach sportowych i kulturalnych. Uczestnicy WTZ w latach 2017-2019 uczestniczyli w wielu lokalnych imprezach kulturalno-integracyjnych, konkursach zawodach sportowych itp. Warsztat Terapii Zajęciowej w Krajence sam też jest organizatorem cyklicznych imprez integracyjnych m. in.:

- 1) Olimpiada Osób z Niepełnosprawnością o Puchar Burmistrza Gminy i Miasta Krajenka,
- 2) Krajeński Magiel Artystyczny Osób z Niepełnosprawnością,
- 3) Wernisaż uczestników „Nasza kolęda”.

Uczestnicząc w licznych konkursach oraz różnego rodzaju imprezach zdobywali mnogie nagrody i wyróżnienia.

W roku 2017 beneficjenci Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krajence brali udział w imprezach i wydarzeniach kulturalnych były to:

- Kulig w WTZ Krajenka
- Walentynki w WTZ Krajenka;
- Bal Karnawałowy w WTZ Gębice;
- Bal Karnawałowy w WTZ Okonek;
- Dzień kobiet w WTZ Krajenka;
- Krajeńskie Zebranie Walne w siedzibie Ochotniczej Straży Pożarnej w Krajence;
- Wernisaż prac uczestników WTZ Krajenka o tematyce wielkanocnej;
- Profilaktyczny Festyn rodzinny: „Rodzina na TAK!” w Tarnówce;
- Spotkanie integracyjne uczestników WTZ ze studentami PWSZ - kierunek

praca socjalna w Pile;

- VII Warsztatowy Przegląd Tańca w WTZ Lipka;
- I Krajeński Magiel Artystyczny;
- XVII edycja imprezy CIS - Chcemy Integracji Społeczeństwa;
- Spotkanie z doradcą zawodowym w sprawie możliwości wzięcia udziału w projekcie „Od szkolenia do zatrudnienia”
- Warsztaty Wokalne dla dwóch uczestniczek w Ośrodku Wypoczynkowym
- „Jutrzenka” w Gołąbkach;
- Wycieczka do Warszawy;
- Spotkanie z doradcą zawodowym;
- Spektakl teatralny pt. „W bacówce”
- V Wojewódzki Festiwal Warsztat Też Zaśpiewa w Gnieźnie;
- Dożynki Gminne w miejscowości Pogórze;
- VII Olimpiada Osób Niepełnosprawnych o Puchar Burmistrza Gminy i Miasta Krajenka;
- Survival Policyjny w ramach projektu „Stop stereotypom” w Pile;
- Metamorfozy w ramach projektu „Stop stereotypom” w Pile;
- X Wałeckie Spotkanie Artystyczne dla Osób z Niepełnosprawnością;
- XV Ogólnopolski Konkurs Plastyczny Sztuka Osób Niepełnosprawnych „Moja Ojczyzna”;
- II Halowe Rozgrywki Sportowe WTZ w Trzciance;
- Projekt Akademia ONI III - wsparcie otoczenia osób niepełnosprawnych;
- II Olimpiada Umiejętności Zawodowych Osób Niepełnosprawnych w WTZ Złotów;

Rok 2018

- Walentynkowy Bak Karnawałowy w WTZ Jastrowie;
- Bal Karnawałowy w Brzeźnie;
- Dyskoteka Walentynkowa;
- Dzień Kobiet w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Krajence;
- Kiermasz Wielkanocny w Pile;
- X Jubileuszowy Przegląd Artystyczny Osób Niepełnosprawnych w Trzciance;

- Survival Policji w Pile;
- IV Integracyjny Piknik Rodzinny w Okonku;
- VIII Warsztatowy Przegląd Tańca w Lipce;
- Zajęcia integracyjne ze studentami PWSZ w Pile;
- XVII Edycja imprezy Fundacji CIS - Chcemy Integracji Społeczeństwa;
- II Krajeński Magiel Artystyczny Osób z Niepełnosprawnością;
- Wycieczka do Bydgoszczy;
- VII Olimpiada Sportowa Osób z Niepełnosprawnością o Puchar Burmistrza Gminy i Miasta Krajenka;
- XI Wałeckie Spotkania Artystyczne *Con Anima*;
- III Halowe Rozgrywki Sportowe w Trzciance;
- Olimpiada Umiejętności Zawodowych Osób Niepełnosprawnych;
- XIV Powiatowy Przegląd Piosenki Osób Niepełnosprawnych „Złoty słowik” w Konarzewie
- Współorganizacja Konferencji : „Opieka długoterminowa nad chorymi " PWSZ w Pile, Kiermasz i występ uczestników w auli PWSZ;
- „Andrzejk” w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Krajence;
- Wigilia warsztatowa w Gościńcu Krajeńskim;
- „Nasza kolęda” - Wernisaż w Krajeńskim Ośrodku Kultury;
- Wyjazd do kina (tyt. filmu „ Miłość jest wszystkim”)

Rok 2019

- Bal Walentynkowy w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Krajence;
- Wyjście do Krajeńskiego Ośrodka Kultury na film pt. Chłopiec z burzy;
- Szkolenie „ Kultura w sieci;
- Spotkanie integracyjne z uczniami kl.VII Szkoły Podstawowej z Piły;
- Jarmark Wielkanocny w Tarnówce;
- Kiermasz wyrobów świątecznych Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krajence;
- Występ uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krajence w Kościele św. Józefa w Krajence;
- „Ballada o trzech drzewach”;

- Udział uczestników w Jubileuszu 130 -lecia istnienia Ochotniczej Straży Pożarnej w Krajence;
- Wycieczka uczestników do Ośrodka Rehabilitacyjno-Wczasowego w Poddąbiu;
- IX Warsztatowy Przegląd Tańca o statuetkę Wójta Gminy Lipka;
- Spotkanie integracyjne uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krajence ze studentami PWSZ w Pile (kierunek praca socjalna).
- Dożynki Gminne w Krajence;
- Olimpiada sportowa w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Krajence;
- „Dzień Pieczonego Ziemniaka”;
- Udział w imprezie integracyjnej dla warsztatów terapii zajęciowej Powiatu Złotowskiego w Złotowie;
- Waleckie Spotkania Osób Niepełnosprawnych *Con Anima*
- „Bal Jesieni” w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Krajence – impreza integracyjna dla warsztatów terapii zajęciowej;
- Wyjazd do kina Helios w Pile;
- Udział w I Olimpiadzie Umiejętności Zawodowych Osób Niepełnosprawnych w Złotowie;
- „Nasze Betlejem”-Wernisaż prac uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krajence o tematyce Bożonarodzeniowej;
- Wigilia warsztatowa w Gościńcu Krajeńskim.

3.5. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Rolą organów administracji publicznej jest m. in. zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa publicznego, które jest wartością konstytucyjną. Zadanie to w Gminie Krajanka realizuje Komisariat Policji w Krajence, który podlega pod Komendę Powiatową Policji w Złotowie, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Straż Miejska.

3.5.1. Policja

Do podstawowych zadań Policji należą w szczególności:

- 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;

- 2) ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
- 3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- 5) kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych.

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy.

W tabeli 15 zawarto dane dotyczące skali wybranych przestępstw dokonanych na terenie Gminy Krajenka w okresie 2017-2019. Analiza danych wskazuje na wzrost w roku 2019 liczby wybranych przestępstw m.in. kradzieży, oszustw, uszkodzenia ciała, czy też uszkodzenia mienia.

W roku 2019 na terenie Gminy Krajenka popełniono 175 przestępstw, w tym 2 czyny karalne zostały popełnione przez nieletnich. W roku 2018 popełniono 196, natomiast w 2017 roku 158 w tym 2 z udziałem nieletnich.

Tabela 15. Liczba popełnionych przestępstw na terenie Gminy Krajenka w latach 2017-2019 z wyszczególnieniem

Wyszczególnienie	Rok 2019		Rok 2018		Rok 2017	
	ogółem	nieletni	ogółem	nieletni	ogółem	nieletni
Liczba przestępstw w tym:	175	2	196	0	158	2
1) rozbój	0	0	1	0	0	0
2) kradzież	9	0	8	0	3	0
3) uszkodzenie mienia	6	0	5	0	3	0
4) oszustwo (w tym oszustwo internetowe)	14	0	4	0	9	0

5) przywłaszczenie	3	0	4	0	3	0
6) groźba karalna	3	0	3	0	5	0
7) uszkodzenie ciała	6	0	2	0	2	1
8) pobicie	1	0	0	0	0	0
9) przestępstwa narkotykowe	7	2	9	0	6	1
10) włamanie	11	0	5	0	4	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Krajenie

3.5.2. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy Krajenka funkcjonują 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych: w Krajenie, Augustowie-Głubczynie, Podróżnej oraz w Śmiardowie Krajeńskim. Jedną z nich jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego jest to: Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Krajenie.

Wyżej wskazane jednostki OSP zajmują się likwidacją zagrożeń takich jak: pożary, likwidacja rozlewisk substancji ropopochodnych, wypadki, skutki wichur, obfitych opadów, lokalnych podtopień i innych zagrożeń, w których potrzebna jest interwencja Straży Pożarnej. Wszystkie Ochotnicze Straże Pożarne są stowarzyszeniami. Podlegają Państwowej Straży Pożarnej w Złotowie w czynnościach związanych z działaniami ratowniczo-gaśniczymi. W znacznej wielkości z budżetu Gminy Krajenka finansowane są koszty związane z zapewnieniem gotowości bojowej takich jak: umundurowanie, sprzęt ochrony osobistej, szkolenia, ubezpieczenia NW strażaków biorących udział w działaniach ratowniczych, badania lekarskie oraz sprzęt przeciwpożarowy potrzebny do prowadzenia działań ratowniczych. Na bieżąco we wszystkich jednostkach OSP przeprowadza się naprawy i konserwacje samochodów pożarniczych oraz sprzętu przeciwpożarowego, będącego na wyposażeniu gotowości bojowej każdej jednostki.

3.5.3. Straż Gminna

Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego.

Do zadań straży gminnej należy w szczególności:

- 1) ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych;
- 2) czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego - w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym;
- 2a) kontrola publicznego transportu zbiorowego - w zakresie określonym w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. 2020.1944) *(Uprawnienie do kontroli dokumentów związanych z wykonywaniem transportu)*;
- 3) współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń;
- 4) zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia;
- 5) ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej;
- 6) współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych;
- 7) doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób;
- 8) informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- 9) konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy.

W związku z realizowanymi zadaniami z zakresu ochrony porządku publicznego przez strażników, straży przysługuje prawo do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych w przypadku,

gdy czynności te są niezbędne do wykonywania zadań oraz w celu:

- 1) utrwalania dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia;
- 2) przeciwdziałania przypadkom naruszania spokoju i porządku w miejscach publicznych;
- 3) ochrony obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.⁵

3.6. Zespół Interdyscyplinarny

Informacje dotyczące skali zjawiska przemocy w rodzinie, ustalono na podstawie danych gromadzonych przez instytucje powołane m. in. do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania w zakresie zapobiegania i niwelowania skutków przemocy w rodzinie charakteryzuje interdyscyplinarna współpraca mająca na celu wdrażanie skutecznych rozwiązań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podejmowane działania odnoszą się zarówno do sprawców przemocy jak również do ofiar oraz członków rodzin uwikłanych w przemoc.

Do działań związanych z problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Krajenka został powołany Zespół Interdyscyplinarny (Zarządzenie Nr 74/2011 Burmistrza Gminy i Miasta Krajenka z dnia 28 czerwca 2011 roku). Celem ZI jest realizacja działań określonych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Krajenka. Zespół Interdyscyplinarny działa w oparciu o Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Krajenka na lata 2017-2022 który powołany został Uchwałą Nr XXV/167/2017 Rady Miejskiej w Krajenie z dnia 26 stycznia 2017 roku.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Gminy Krajenka.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego działają na podstawie wyżej wymienionych aktów prawnych oraz porozumień zawartych między Burmistrzem Gminy i Miasta Krajenka a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Członkowie Zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków zawodowych i służbowych lub społecznie.

⁵ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o strażach gminnych (Dz.U. 2019.1795)

Porozumienie stanowi jednocześnie formę zobowiązania do zapewnienia i stworzenia możliwości, udziału w posiedzeniach i pracach zespołu lub grup roboczych wytypowanych przedstawicieli.

Powzięcie informacji o przemocy w rodzinie wiąże się z koniecznością wszczęcia przez uprawnione podmioty (Policję, pomoc społeczną, komisję rozwiązywania problemów alkoholowych oświatę, ochronę zdrowia) procedury „Niebieskiej Karty”. Łączna liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w 2019 roku wyniosła 11 w 2018 roku 14 oraz w 2017 roku również 14 (tabela 18).

Liczba zakończonych postępowań w ramach procedury „Niebieskie Karty” wyniosła 16 w 2019 roku, w 2018 roku 6 natomiast w 2017 roku 12.

Tabela 16. Liczba osób w rodzinach (z podziałem) uwikłanych w przemoc

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
kobiety	25	17	30
w tym:			
— niepełnosprawne	2	2	5
— starsze	4	4	6
mężczyźni	33	26	39
w tym:			
— niepełnosprawni	5	3	5
— starsi	3	4	3
dzieci	13	21	31
Ogółem osób w rodzinach	71	64	100

*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego
w Krajence*

Tabela 17. Liczba osób bezpośrednio dotkniętych przemocą w rodzinie

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę NK po raz pierwszy	10	6	11
Liczba zakończonych procedur NK	16	6	12
Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy będąc pod wpływem alkoholu w dniu wszczęcia procedury NK	4	11	6
Liczba osób bezpośrednio dotkniętych przemocą w rodzinie	Ogółem: 33 w tym: → kobiety - 18 → mężczyźni - 2 → dzieci - 13	Ogółem: 43 w tym: → kobiety - 14 → mężczyźni - 8 → dzieci - 21	Ogółem: 56 w tym: → kobiety - 23 → mężczyźni - 2 → dzieci - 31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Krajenie

Na podstawie analizy danych z zakresu realizacji procedury „Niebieskiej Karty”, określić można grupy osób, wobec których jest najczęściej stosowana przemoc w rodzinie. Wśród ofiar w zdecydowanej większości przeważają kobiety – w procedurach wszczętych w 2019 roku grupa ta stanowiła 54,55 %.

Tabela 18. Procedura Niebieskiej Karty

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Liczba Niebieskich Kart złożonych do ZI ogółem	11	14	14
Podmiot wszczynający procedurę NK	Policja – 10 NK Służba zdrowia - 1 NK	Policja – 14	Policja – 12 Oświata – 1 MOPS Piła - 1
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę NK po raz pierwszy	10	6	11
Liczba zakończonych procedur NK	16	6	12
Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy będące pod wpływem alkoholu w dniu wszczęcia procedury NK	4	11	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Krajenie

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Gminy Krajenka.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego działają na podstawie wyżej wymienionych aktów prawnych oraz porozumień zawartych między Burmistrzem Gminy i Miasta Krajenka a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Członkowie Zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków zawodowych i służbowych lub społecznie. Porozumienie stanowi jednocześnie formę zobowiązania do zapewnienia i stworzenia możliwości, udziału w posiedzeniach i pracach zespołu lub grup roboczych wytypowanych przedstawicieli.

Przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajenie osoby z problemem alkoholowym mają możliwość korzystania z pomocy terapeutów.

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się średnio raz na kwartał. Na posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego są omawiane sprawy organizacyjne pracy zespołu i grup roboczych, a także dokonuje się oceny sytuacji w rodzinach w wyniku prowadzonego monitoringu i podejmowanych działań oraz podejmuje się decyzje o zakończeniu procedury Niebieskiej Karty w rodzinach.

IV. ANALIZA BADANIA ANKIETOWEGO

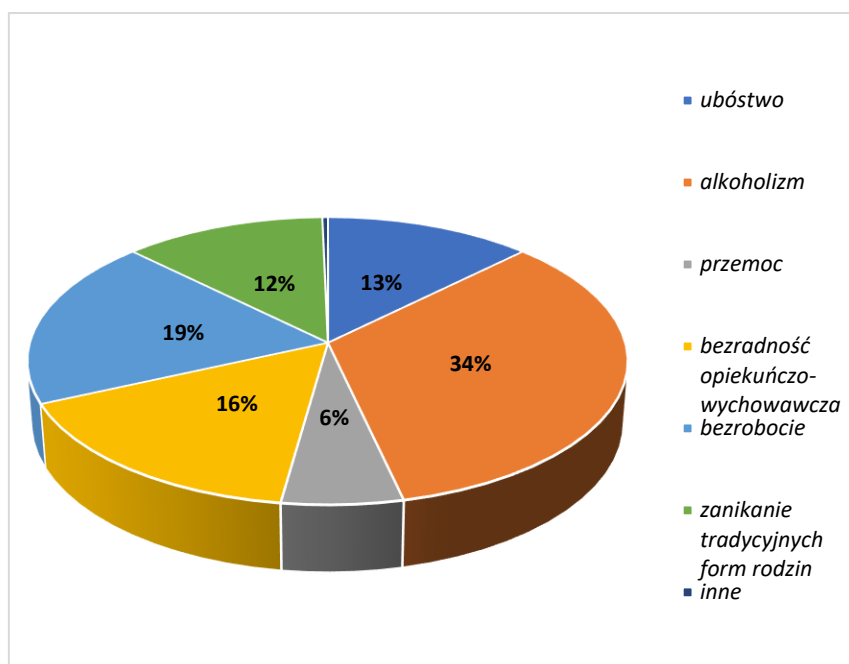
Badanie ankietowe miało na celu zdiagnozowanie oraz wskazanie przez mieszkańców charakteru i skali najczęściej występujących według ich opinii problemów społecznych na obszarze Gminy Krajenka wymagających rozwiązania poprzez różnego rodzaju działania m. in. z obszaru polityki społecznej.

Pytania wiązały się następującymi obszarami: rodziną, osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami, działalnością kulturalną, edukacją, pomocą społeczną, bezpieczeństwem publicznym, dostępnością do opieki zdrowotnej, działaniami zmierzającymi do poprawy estetyki gminy.

W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło 194 respondentów. Dane zostały poddane analizie statystycznej i ilustrowane są wykresami graficznymi, które zamieszczono poniżej analizowanego zagadnienia. Dane zawarte w wykresach przedstawione są w postaci procentowej do ogółu respondentów.

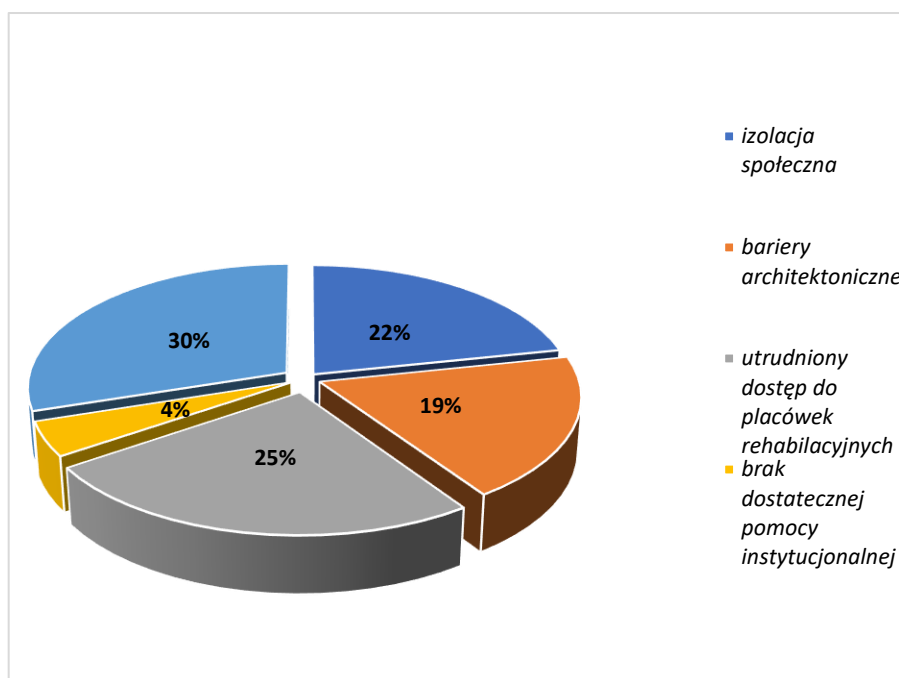
1. Jakie problemy społeczne w Pana/Pani ocenie stanowią barierę w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin na terenie Gminy Krajenka

Katalog odpowiedzi	Liczba respondentów
ubóstwo	37
alkoholizm	99
przemoc	17
bezradność opiekuńczo-wychowawcza	47
bezrobocie	56
zanikanie tradycyjnych form rodzin (m. in. rodziny wielopokoleniowe)	36
inne	1

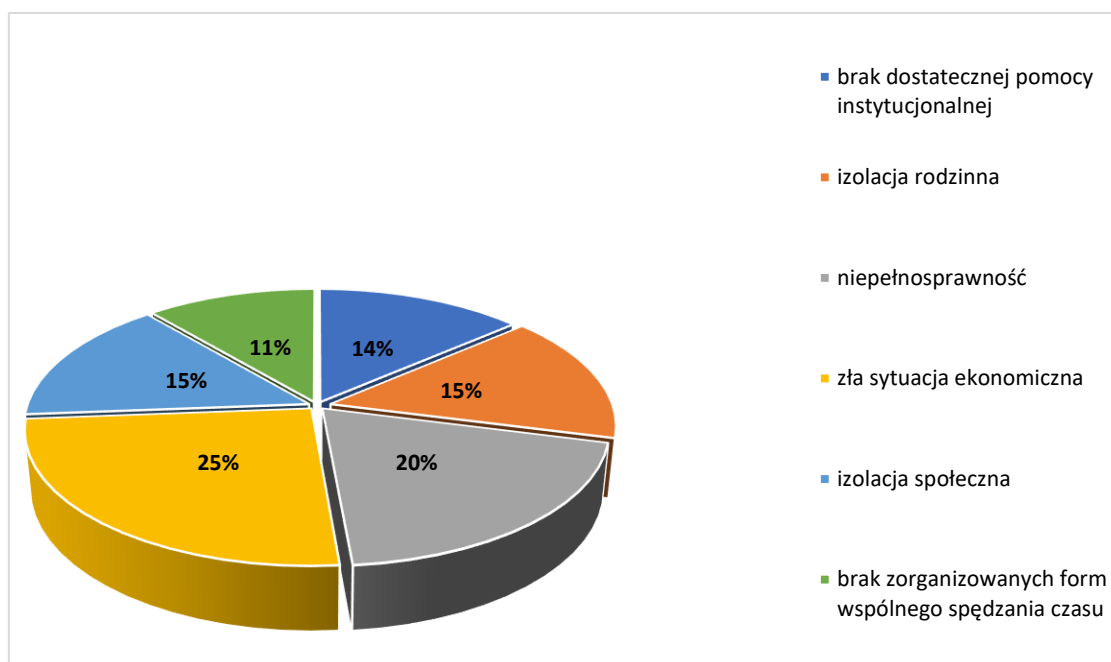
2. Z jakimi problemami społecznymi według Pana/Pani spotykają się osoby z niepełnosprawnościami zamieszkujące na terenie naszej gminy

Katalog odpowiedzi	Liczba respondentów
izolacja społeczna	58
bariery architektoniczne	50
utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	67
trudności ekonomiczne	80
brak dostatecznej pomocy instytucjonalnej	12
inne	1

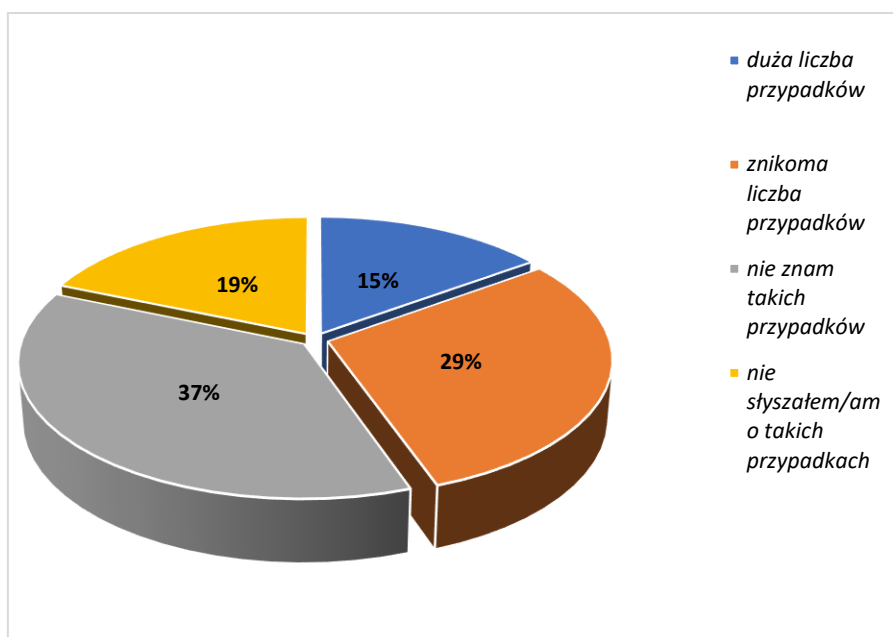
3. Z jakimi problemami społecznymi według Pana/Pani borykają się osoby starsze zamieszkujące na terenie naszej gminy

Katalog odpowiedzi	Liczba respondentów
brak dostatecznej pomocy instytucjonalnej	39
izolacja rodzinna	44
niepełnosprawność	56
zła sytuacja ekonomiczna	72
izolacja społeczna (samotność)	43
brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu	32
inne	x

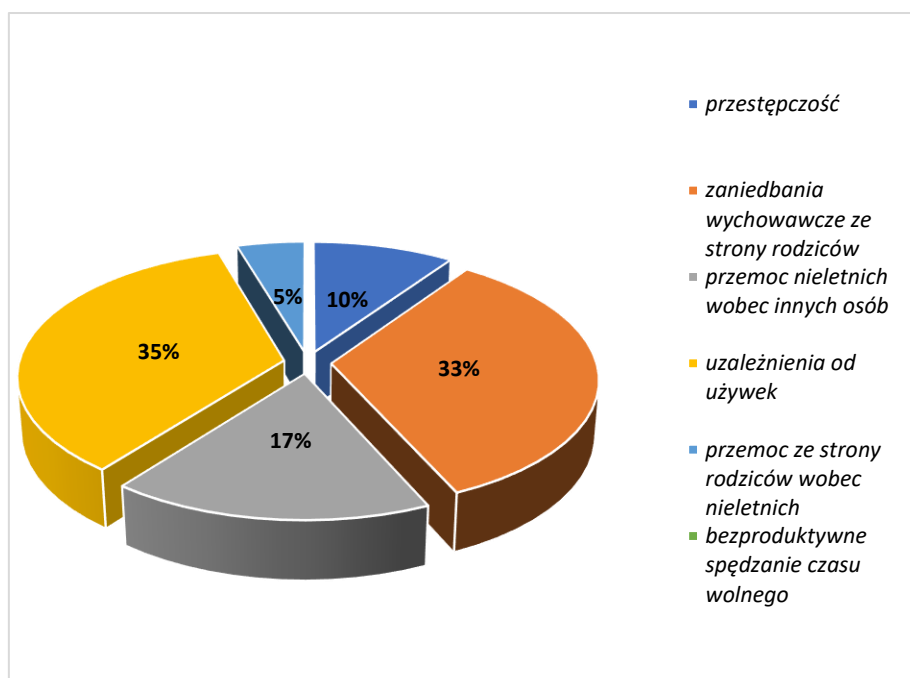
4. Proszę ocenić skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Krajenka

Katalog odpowiedzi	Liczba odpowiedzi
duża liczba przypadków (znam takie przypadki)	25
znikoma liczba przypadków	49
nie znam takich przypadków	61
nie słyszałem/słyszałam o takich przypadkach	31

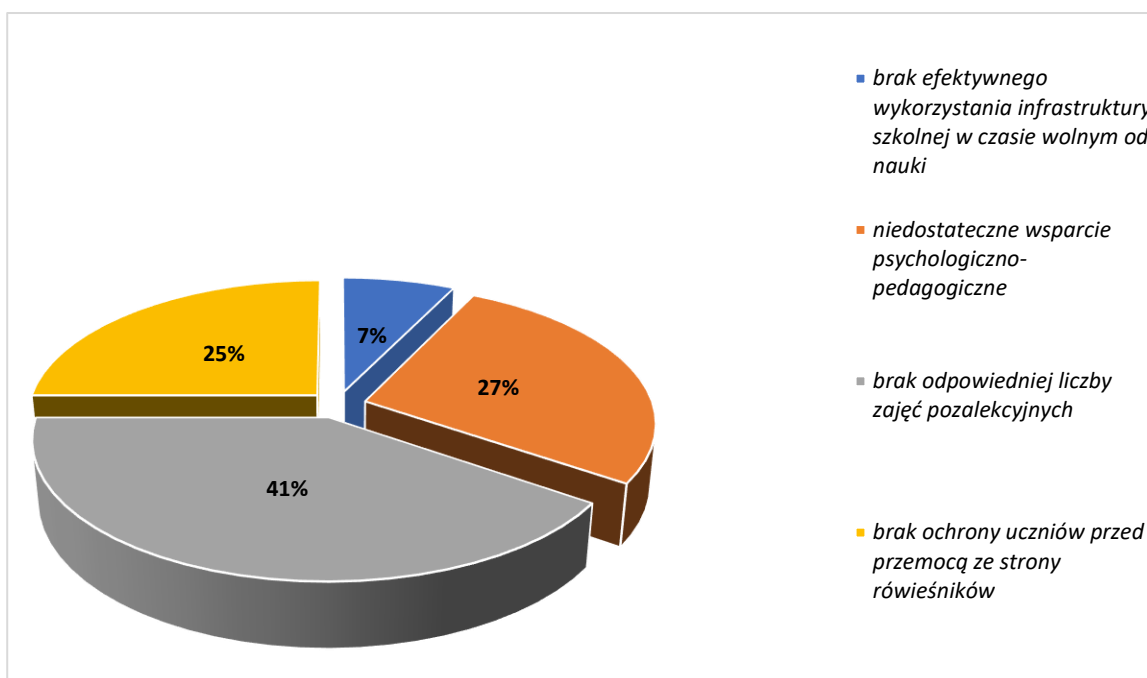
5. Które ze społecznie nieakceptowalnych zjawisk odnoszące się do nieletnich mieszkańców Gminy Krajenka dostrzegacie Państwo najczęściej

Katalog odpowiedzi	Liczba respondentów
przestępczość (m. in. kradzieże, pobicia, wyłudzenia)	23
zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców	80
przemoc nieletnich wobec innych osób	41
uzależnienia od używek (m. in. alkohol, nikotynizm, narkomania)	83
przemoc ze strony rodziców wobec nieletnich	11
bezproduktywne spędzanie czasu wolnego	80
inne	x

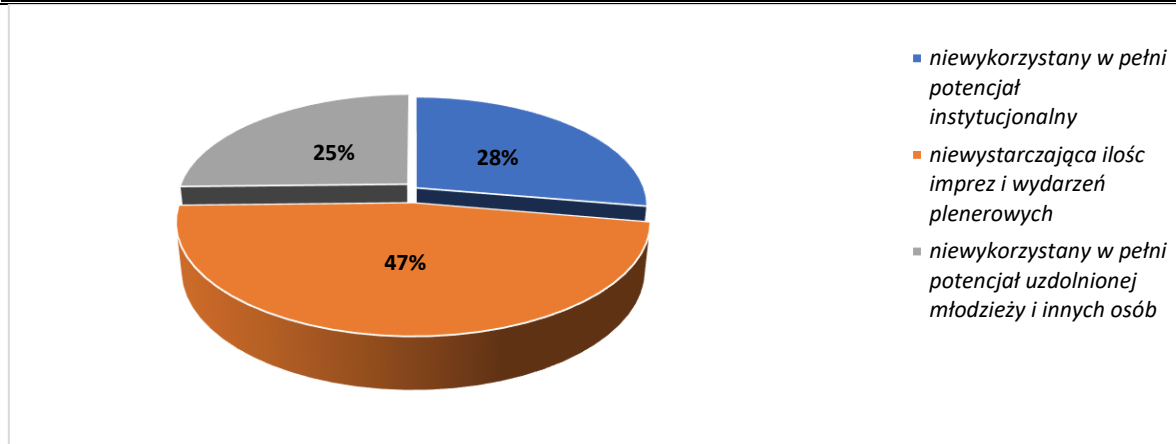
6. Jakie w Pana/Pani ocenie problemy społeczne w obszarze edukacji na terenie naszej gminy są dominujące

Katalog odpowiedzi	Liczba respondentów
brak efektywnego wykorzystania infrastruktury szkolnej w czasie wolnym od nauki	16
niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne	60
brak odpowiedniej liczby zajęć pozalekcyjnych	89
brak ochrony uczniów przed przemocą ze strony rówieśników	55
inne	2

7. Proszę określić jakie w Pana/Pani ocenie problemy społeczne w obszarze działalności kulturalnej na terenie naszej gminy są wiodące

Katalog odpowiedzi	Liczba respondentów
niewykorzystany w pełni potencjał instytucjonalny	59
niewystarczająca ilość imprez i wydarzeń plenerowych	100
niewykorzystany w pełni potencjał uzdolnionej młodzieży i innych osób	54
inne	2

8. Proszę określić Pana/Pani poziom satysfakcji z warunków życia w wybranych płaszczyznach

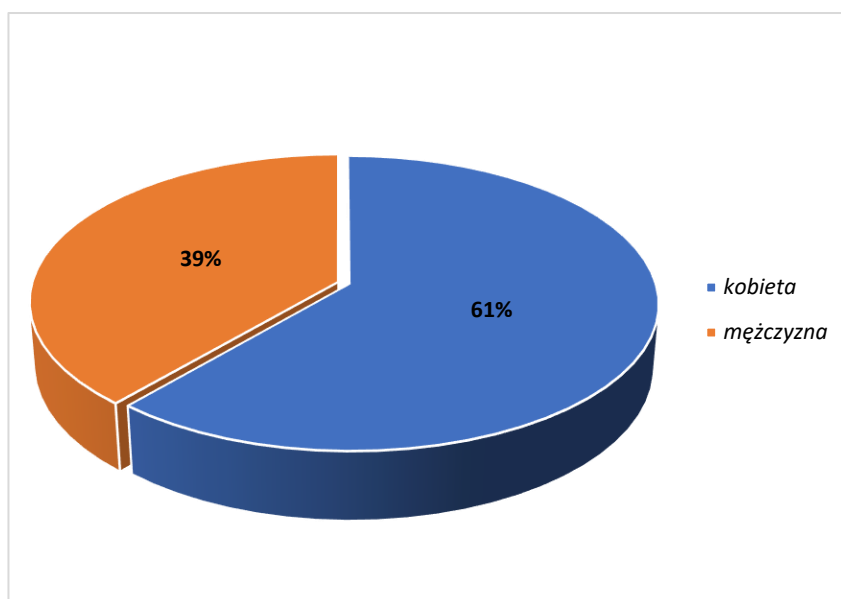
Dostęp do kultury (koncerty, wystawy, biblioteka itp.)		
Możliwe odpowiedzi	Liczba respondentów	% respondentów
niezadowolona/niezadowolony	35	18,04
zadowolona/zadowolony	76	39,18
nie mam zdania na ten temat	73	36,63
Bezpieczeństwo publiczne		
niezadowolona/niezadowolony	18	9,28
zadowolona/zadowolony	90	46,39
nie mam zdania na ten temat	67	34,54
Pomoc społeczna		
niezadowolona/niezadowolony	15	7,73
zadowolona/zadowolony	98	50,52
nie mam zdania na ten temat	81	41,75
Opieka zdrowotna		
niezadowolona/niezadowolony	76	39,18
zadowolona/zadowolony	53	27,32
nie mam zdania na ten temat	55	28,35

Dostępność usług i handlu		
niezadowolona/niezadowolony	14	7,22
zadowolona/zadowolony	92	47,42
nie mam zdania na ten temat	44	22,68
Dostępność przedszkoli		
niezadowolona/niezadowolony	9	4,64
zadowolona/zadowolony	94	48,45
nie mam zdania na ten temat	81	41,75
Działania zmierzające do poprawy estetyki gminy (m. in.. utrzymanie porządku, utrzymanie terenów zielonych)		
niezadowolona/niezadowolony	22	11,34
zadowolona/zadowolony	131	67,53
nie mam zdania na ten temat	35	18,04

9. Metryczka

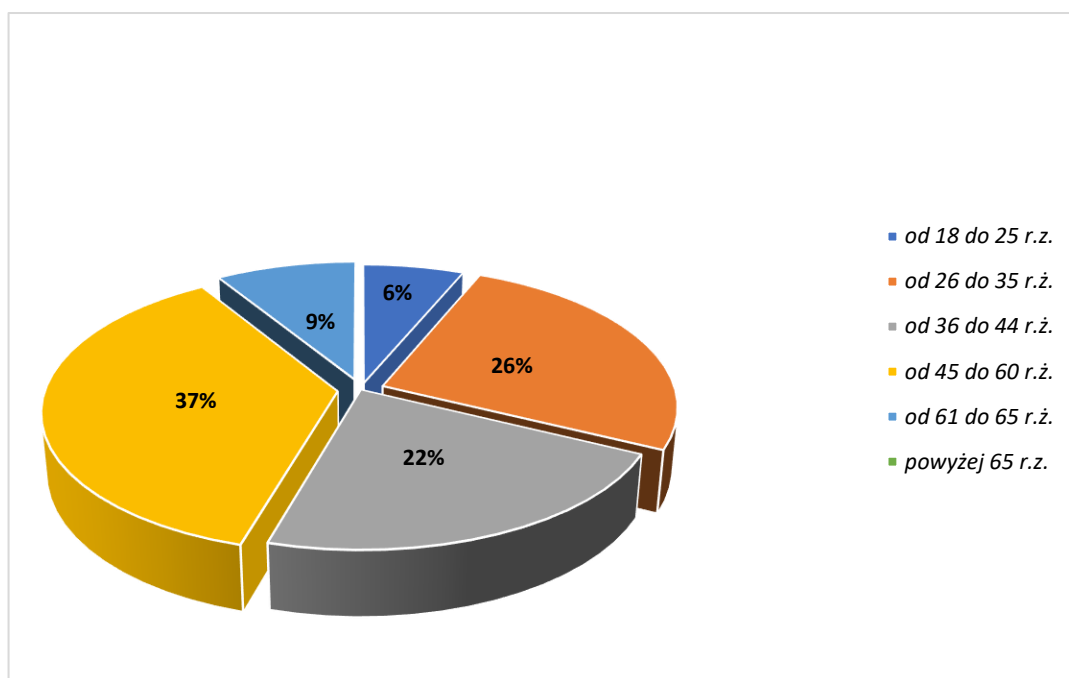
Płeć respondentów

Płeć	Liczba respondentów
kobieta	119
mężczyzna	75

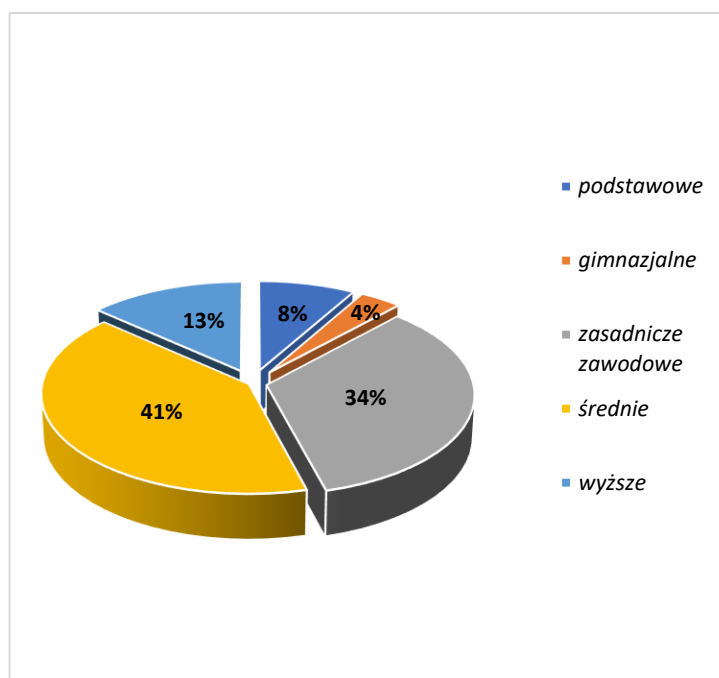
Wiek respondentów

Przedział wiekowy	Liczba osób
poniżej 18 r.ż.	0
od 18 r.ż. do 25 r.ż.	10
od 26 r.ż. do 35 r.ż.	41
od 36 r.ż. do 44 r.ż.	35
od 45 r.ż. do 60 r.ż.	58
od 61 r.ż. do 65 r.ż.	14
powyżej 65 r.ż.	18

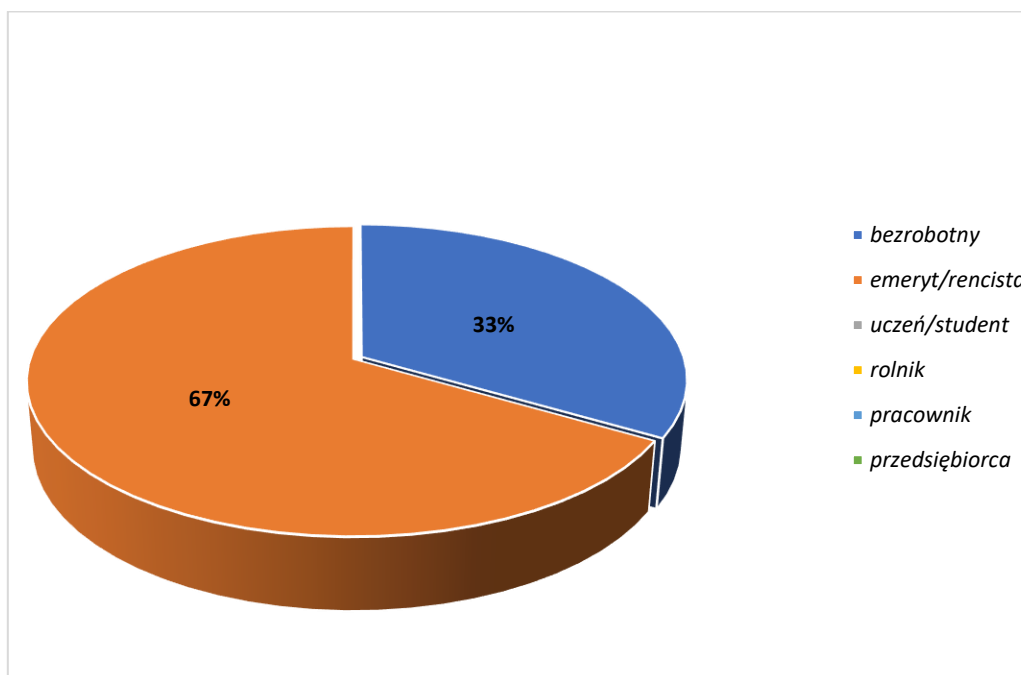
Wykształcenie respondentów

Poziom wykształcenia	Liczba osób
podstawowe	16
gimnazjalne	7
zasadnicze zawodowe	66
średnie	77
wyższe	28

Status zawodowy respondentów

Status zawodowy	Liczba osób
bezrobotny	35
emeryt/rencista	38
uczeń/student	5
rolnik	11
pracownik	98
przedsiębiorca	7

V. CHARAKTERYSTYKA ISTOTNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE KRAJENKA

Pojęcie problemów społecznych zaproponował i określił R.W. Maris, który uważa, że mogą być one zdefiniowane jako ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludzi, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić. Problemy społeczne traktuje się niejednokrotnie jako dolegliwość, zakłócenie występujące w życiu zbiorowym.⁶

Zauważalnym jest, że w obecnej rzeczywistości istnieją tendencje społeczne polegające na poszukiwaniu i wdrażaniu efektywnego rozwiązania określonego problemu społecznego. Takich problemów jest bardzo wiele. Przedmiotowy rozdział stanowi opis jedynie wybranych problemów społecznych najliczniej występujących na terenie Gminy Krajenka.

5.1. Ubóstwo

Ubóstwo jest problemem, z którym borykają się w znacznej większości beneficjenci pomocy społecznej. Dlatego podejmowane działania na rzecz jego ograniczania charakteryzować powinny się uzupełniająco wraz z innymi programami przeciwdziałającym jego rozwojowi.

Współczesne definicje ubóstwa są mocno zróżnicowane, brakuje jednej, powszechnie obowiązującej definicji ubóstwa. Ubóstwo należy do zjawisk złożonych – wieloznaczność pojęcia zjawiska sprawia, że mamy do czynienia z różnymi danymi na temat jego zasięgu oraz zróżnicowania. Najogólniej zwraca się w nich uwagę na niemożność zaspokojenia niezbędnych potrzeb albo potrzeb uznanych w jakiejś społeczności za niezbędne. Kwestią bardzo często sporną jest identyfikacja ubogich i sposób pomiaru stopnia ubóstwa, nie istnieje bowiem powszechnie obowiązujący system jednolitych wskaźników tego zjawiska.⁷

Ubóstwo można zdefiniować jako stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy

⁶ B. Szulc, M. Bozacka [red.] Wybrane kategorie problemów społecznych, Rzeszów 2017, s. 7

⁷ G. Cęcelek, Sytuacja szkolna dziecka z rodziny ubogiej, Warszawa 2011, s. 62

społecznej. Dość często wykorzystywana w pomiarze trudnej sytuacji materialnej rodziny jest tzw. finansowa definicja ubóstwa. Określa ona ubóstwo jako sytuację, w której gospodarstwo domowe nie dysponuje wystarczającymi środkami pieniężnymi pozwalającymi na zaspokojenie potrzeb swoich członków.⁸

Jeśli uznamy, że wysokość dochodu jest jednym z ważniejszych wskaźników ubóstwa, to należy wskazać wysokość dochodu będącego w dyspozycji jednostek bądź gospodarstw domowych, poniżej której mamy do czynienia z ubóstwem.

Minimum socjalne jest wskaźnikiem kosztów utrzymania gospodarstw domowych zagrożonych tzw. sferą niedostatku. Zakres i poziom zaspokajanych potrzeb w minimum socjalnym winny zapewniać takie warunki, aby osobie na każdym etapie jej rozwoju umożliwić reprodukcję sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych.

W roku 2019 wysokość kwoty minimum socjalnego dla gospodarstwa pracowniczego wynosiła :

- 1 212,59 zł - dla gospodarstwa 1 – osobowego,
- 2 003,72 zł - dla gospodarstwa 2 – osobowego,
- 3 005,88 zł - dla gospodarstwa 3 – osobowego,
- 3 199,09 zł - dla gospodarstwa 4 – osobowego,
- 3 872,99 zł - dla gospodarstwa 5 - osobowego,
- 4 741,20 zł – dla gospodarstwa 6 – osobowego.

Dla gospodarstwa emeryckiego 1- osobowego kwota minimum socjalnego w 2019 roku wynosiła 1 191,40 zł, dla 2-osobowego – 1 985,23 zł.

Natomiast minimum egzystencji to poziom zaspokajania potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. W 2019 roku wartość minimum egzystencji dla rodziny z jednym dzieckiem wyniosła 1 520,88 zł (506,96 zł na osobę). W gospodarstwie 1-osobowym, dla osoby w wieku produkcyjnym minimum to oszacowano na 616,55 zł a dla samotnego emeryta na 585,04 zł. W gospodarstwie z jednym dzieckiem minimum egzystencji na osobę oszacowano na 506,96 zł (rodzina z dzieckiem młodszym) oraz na 555,60 zł (gospodarstwo z dzieckiem starszym).

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej określa ustawową granicę ubóstwa (próg interwencji socjalnej) – jest to kwota, która zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 roku w sprawie zweryfikowanych

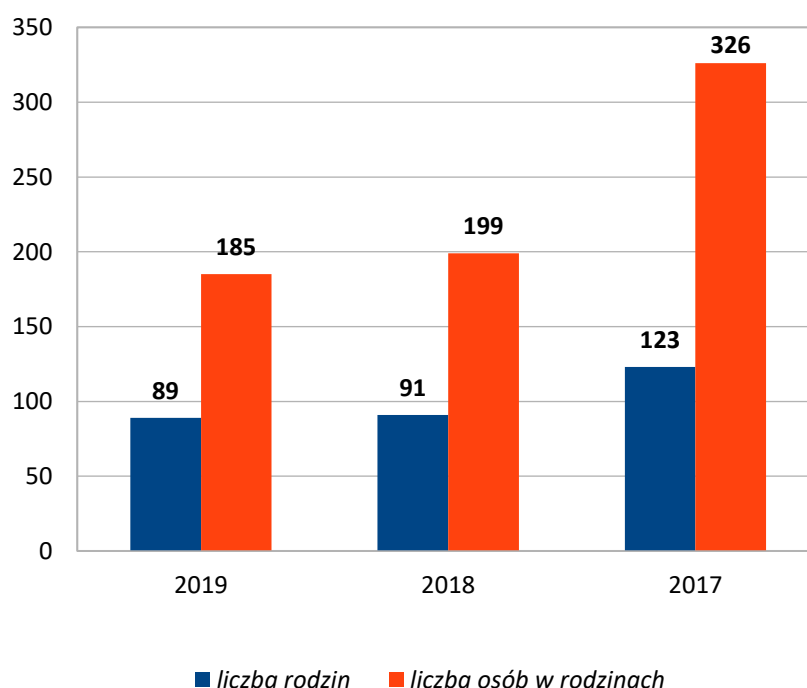
⁸ op. cit., s. 62

kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej – w 2019 r. dla jednoosobowego gospodarstwa domowego wynosiła 701 zł oraz dla osoby w rodzinie 528 zł.

W 2019 roku z pomocy społecznej w Gminie Krajenka skorzystało łącznie 89 rodzin, w których żyło 185 osób. Stanowi to 48,11% ogółu korzystających ze wsparcia. Ze względu na ubóstwo z pomocy społecznej w 2018 roku skorzystało 91 rodzin, w których było łącznie 199 osób. Od 2018 roku obserwujemy spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo (wykres 4).

Do zmniejszenia skali ubóstwa, konieczne jest uzyskanie przez osoby i rodziny dochodów z innych źródeł niż świadczenia społeczne. Niezwykle ważna jest pomoc o charakterze niematerialnym (praca socjalna) świadczona przez instytucje realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej oraz wspieranie zatrudnienia (poradnictwo zawodowe). Wsparcie to polega na wprowadzeniu na rynek pracy osób, które mają trudności z samodzielnym znalezieniem w nim miejsca, tworzeniem nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla osób zagrożonych społeczną marginalizacją.

Wykres 4. Ubóstwo jako powód przyznania pomocy

Źródło: opracowania własne na podstawie danych sprawozdawczych MRPiPS-03

5.2. Długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, wiek senioralny

Niepełnosprawność według definicji Światowej Organizacji Zdrowia, to ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu.

Niepełnosprawność dzielimy ze względu na jej rodzaj oraz stopień. Określenie niepełnosprawność używa się wymiennie z określeniem inwalidztwo.

Orzecznictwo prowadzone przez lekarzy orzeczników ZUS oraz komisje lekarskie ZUS, komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), komisje lekarskie MON lub MSWiA wydają orzeczenia o niezdolności do pracy ustalając inwalidztwo do celów rentowych.

Natomiast orzecznictwo do celów pozarentowych prowadzone jest przez powiatowe lub miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, które wydają orzeczenia o stopniach niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu z powodu ograniczeń wrodzonych lub nabytych. Skutki niepełnosprawności dzieli się na trzy grupy: uszkodzenie, niezdolność i ograniczenie pełnienia ról. Za uszkodzenie uznaje się nabyte lub wrodzone zaburzenia rozwoju fizycznego ciała, widoczne w wyglądzie lub podczas poruszania się, a także zaburzenia funkcji narządów wewnętrznych, trwale ograniczające wykonywanie czynności i działanie organizmu. Niezdolność jest odzwierciedleniem skutków uszkodzenia. Ograniczenia w rolach są wynikiem uszkodzenia i niezdolności, które wpływają na funkcjonowanie społeczne osoby dotkniętej niepełnosprawnością.

Stopnie niepełnosprawności określone są jako znaczny, umiarkowany i lekki, w zależności od ograniczenia samodzielności, funkcjonowania indywidualnego i społecznego osoby niepełnosprawnej.

Zgodnie z ustawą z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającej, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy

chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.⁹

*Tabela 19. Liczba orzeczeń z wyszczególnieniem stopnia niepełnosprawności
wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
w Złotowie w okresie 2017-2019*

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Lekki stopień niepełnosprawności	34	26	39
Umiarkowany stopień niepełnosprawności	99	89	78
Znaczny stopień niepełnosprawności	40	57	28
Ogółem	173	172	145

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu
ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie*

⁹ Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. 2020.426 ze zm.

Tabela 20. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie dla osób do 16. r.ż. w okresie 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Liczba orzeczeń o niepełnosprawności Ogółem	15	34	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie

Tabela 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę członka rodziny

Wyszczególnienie	Rok					
	2019		2018		2017	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Długotrwała lub ciężka choroba	85	175	101	719	119	268
Niepełnosprawność	75	147	89	171	87	195

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03 M-GOPS w Krajenie

Starość jest zjawiskiem wywołanym na podłożu biologicznym, związanym z osłabieniem sił (inwolucją). Nie ma żadnego obiektywnego progu czy innych przesłanek na określenie starości. Wiązanie początku starości z wiekiem chronologicznym 60, 65 albo 70 lat jest czysto umowne, formalne i upowszechniło się na potrzeby systemu zabezpieczeń społecznych. Starzenie się ludzi jest zespołem zmian zachodzących w strukturze i funkcjonowaniu organizmu oraz w procesach przystosowawczych jednostki. Starość może

być następstwem kumulowania się chorób i urazów ciała bądź naturalnych procesów starzenia się komórek i tkanek.

W statystyce publicznej starzenie się ludności to proces zwiększania się udziału ludności w starszym wieku w ogólnej liczbie ludności. O starzeniu się danej populacji świadczy malejąca – w ogólnej populacji – liczba i udział dzieci (0-14 lat) oraz wzrost liczby i odsetka osób w starszym wieku (65 lat i więcej)¹⁰

Proces starzenia się sam w sobie nie jest problem, lecz czynności, z którymi seniorzy muszą borykać się na co dzień, szczególnie te, które mogą sprawiać trudność ze względu na bariery występujące po stronie otoczenia (społecznego, kulturowego, prawnego).

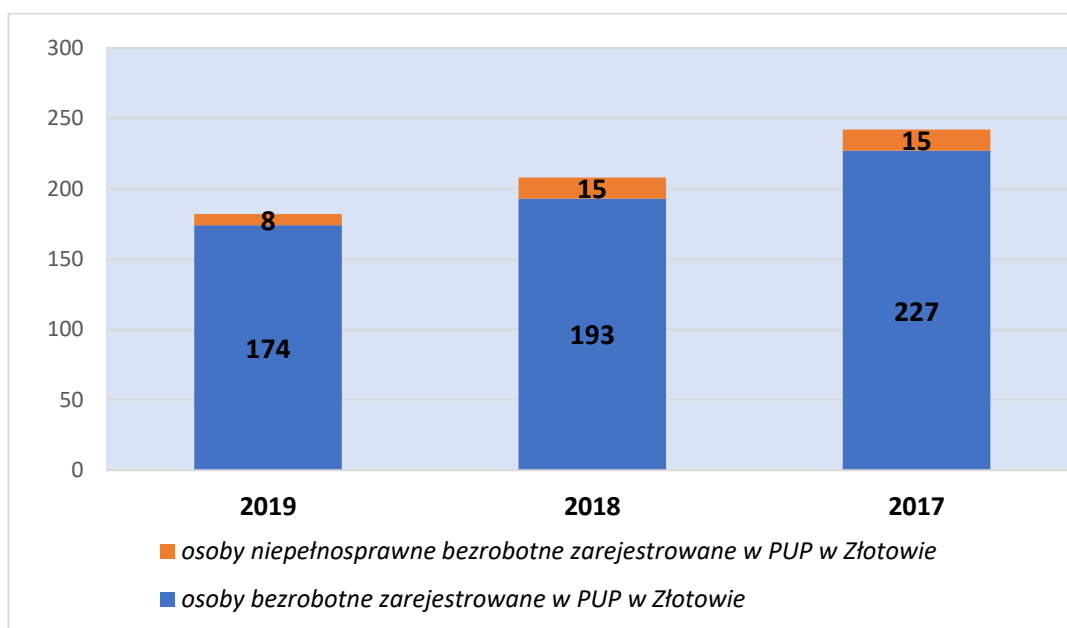
W myśl opracowań ONZ za społeczeństwa młode pod względem demograficznym uważa się takie, które w swojej konstrukcji mają mniej niż 4% osób w wieku 65 lat i starszych. Jeśli odsetek tych osób wynosi od 4% do 7%, mamy do czynienia ze społeczeństwem dojrzałym, powyżej 7% – ze społeczeństwem starym, natomiast powyżej 10% – ze społeczeństwem, które przekroczyło próg starości zaawansowanej.¹¹

Długotrwała choroba i wiążąca się z nią niepełnosprawność stanowi nie bagatelny problem w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia. Powyższy fakt znajduje odzwierciedlenie w niskich wskaźnikach zatrudnienia w tej grupie osób. W ogólnej ocenie rynku pracy osób z niepełnosprawnością przeważają opinie negatywne. Czynniki, które warunkują taką sytuację są zróżnicowane. Najczęściej wskazuje się na strach i niechęć pracodawców przed zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, a także bariery architektoniczne i kłopoty związane z przystosowaniem miejsca pracy. Ponadto pracodawcy oferują niewielką liczbę miejsc pracy z uwagi na bariery prawne.

¹⁰ Kancelaria Senatu RP, Starzenie się ludności w UE- stan obecny i prognoza, Warszawa 2018, s. 15

¹¹ Szerzej rozdz. II Społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii, podrozdział 2.2. Demografia

*Wykres 5. Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP w Złotowie
(dane wg stanu na 31 grudnia każdego roku)*

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania danych PUP w Złotowie

W ewidencji PUP w Złotowie w 2019 roku wśród bezrobotnych z Gminy Krajenka 8 osób legitymowało się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, natomiast w 2018 roku jak również i w 2017 roku liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością wynosiła po 15 osób co stanowi odpowiednio 6,1 % ogółu bezrobotnych z terenu naszej Gminy za rok 2017 oraz 7,2 % za rok 2018.

5.3. Bezrobocie

Bezrobocie od wielu lat stanowi problem społeczny znajdujący się w centrum debat społecznych, ekonomicznych i politycznych i wszystko wskazuje na to, że nadal będzie przyciągać uwagę szerokiej opinii publicznej. Wynika to z różnorodnych, dalekosiężnych skutków bezrobocia, odczuwalnych zarówno przez osoby bezrobotne, jak i przez całe społeczeństwa. Mają one swój wymiar ekonomiczny, w tym m.in. finansowy, ale także wymiar społeczny, zwłaszcza socjologiczny i psychologiczny. Właśnie owa wielowymiarowość następstw bezrobocia sprawia, iż zjawisko to jest od wielu lat przedmiotem debat politycznych oraz społecznych.

Skutki braku pracy obejmują nie tylko osoby dorosłe, bezpośrednio nim dotknięte, ale także członków ich rodzin. Wyraża się to między innymi stopniowym ograniczaniem konsumpcji, rezygnacją z wielu życiowych aspiracji, w tym także materialnych oraz minimalizowaniem, a częściej eliminacją potrzeb wyższego rzędu.

Praca stanowi podstawę egzystencji większości rodzin, umożliwia realizację ekonomicznej jak i także wychowawczej funkcji rodziny, gdyż pozwala na gromadzenie środków finansowych i dóbr materialnych, a przede wszystkim - na bieżące zaspokojenie potrzeb rodziny i jej poszczególnych członków. Poziom dochodów przekłada się na poziom zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych, a także na możliwość tworzenia elementów zamożności rodziny. Praca zawodowa wpływa również na realizację innych funkcji rodziny: opiekuńczej oraz socjalizacyjnej. Determinuje postawy i zachowania dorosłych, a przez to oddziałuje na postawy i zachowania dzieci i młodzieży, kształtuje ich system wartości i ocen. Brak pracy rzutuje zasadniczo na życie rodziny, rodzi dla niej negatywne skutki.

Nie ma jednej definicji bezrobocia, która byłaby akceptowana przez reprezentantów wszystkich dziedzin nauki (m. in. ekonomii, socjologii, psychologii, demografii czy też innych dziedzin) każda z nich wykorzystuje definicję pozwalającą realizować odmienne cele. I tak na przykład ekonomista posługuje się tak zwanym przedmiotowym rozumieniem bezrobocia, natomiast socjolog ujęciem podmiotowym i analizuje je z punktu widzenia osób dotkniętych utratą pracy. Bezrobocie można określić jako stanem bezczynności zawodowej jednostek zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość jej podjęcia, z podkreśleniem, że chodzi przede wszystkim o jednostki, dla których podstawą egzystencji są dochody z pracy. Literatura przedmiotu określa bezrobocie – również jako sytuację, w której większa lub mniejsza liczba osób zdolnych do pracy i jej poszukujących nie znajduje zatrudnienia. Bezrobocie jako kwestia społeczna dotyczy dużych grup społecznych i konkretnych osób, a polega na kumulowaniu się negatywnych cech ich położenia materialnego, społecznego, rodzinnego, a nawet politycznego.

Złożony, wieloaspektowy charakter bezrobocia implikuje dużą różnorodność form jego przejawiania się. Znajduje to odzwierciedlenie w literaturze, w której wyodrębnia się wiele typów bezrobocia. Obfitość spotykanych klasyfikacji wynika zarówno z różnorodnego charakteru wykorzystywanych danych statystycznych o bezrobociu i odmiennych podejść analitycznych stosowanych w literaturze, jak i z niejednorodnych poglądów na temat przyczyn bezrobocia oraz sposobów jego ograniczania.

W oparciu o poniższą klasyfikację (tabela 22), możliwe jest wyróżnienie dwóch rodzajów bezrobocia z punktu widzenia ich relacji ze zmianami koniunktury występującymi w gospodarce. Z jednej strony mówić można o bezrobociu naturalnym, do którego zaliczamy bezrobocie frykcyjne, klasyczne i strukturalne, z drugiej natomiast o bezrobociu przymusowym, którego przykładem jest bezrobocie koniunkturalne. A zatem bezrobocie naturalne to takie, które nie jest w żaden sposób związane ze zmianami popytu wynikającymi z cykli koniunkturalnych. Poniższe definicje nie wyczerpują listy możliwych rodzajów bezrobocia. Problem ten może być zróżnicowany z punktu widzenia czasu trwania (bezrobocie: przejściowe i długotrwałe) czy też danych dostępnych w ramach statystyki publicznej. W tym drugim przypadku na szczególną uwagę zasługuje bezrobocie ukryte (niewidoczne w powszechnie dostępnych danych statystycznych). Najlepszym przykładem bezrobocia ukrytego jest rolnictwo, gdzie znaczna część osób pracuje w minimalnym wymiarze czasu (np. kilka godzin tygodniowo). Zatem z ekonomicznego punktu widzenia osoby te winno traktować się jako bezrobotne.

Tabela 22. Klasyfikacja bezrobocia

Rodzaj bezrobocia	Nazwa bezrobocia
Bezrobocie klasyczne	Ten rodzaj bezrobocia jest efektem umyślnego utrzymywania płacy realnej powyżej poziomu wyznaczonego przez przecięcie się krzywych podaży i popytu na pracę. W praktyce oznacza to, iż pracodawcy są skłonni oferować zatrudnienie jedynie do pewnego poziomu płac. Jeżeli poziom ten jest przekroczony np. ponieważ związki zawodowe w danym zakładzie wynegocjowały wyższy poziom płacy minimalnej, to pracodawca zrezygnuje z zatrudnienia dodatkowych osób. Zwiększyłby on zatrudnienie gdyby stawka płacy minimalnej została obniżona.
Bezrobocie cykliczne, koniunkturalne	Występuje w efekcie zmniejszenia popytu globalnego i wolnego dostosowania się płac i cen do nowej sytuacji. A zatem firmy nie znajdujące popytu dla swoich produktów będą zwalniać pracowników. Ten rodzaj bezrobocia w największym stopniu wpływa na ogólny wzrost liczby osób pozostających bez pracy w okresie kryzysu gospodarczego. W sytuacji szybkiego wzrostu to bezrobocie obniża się najbardziej.
Bezrobocie frykcyjne	Niemożliwy do obniżenia, minimalny poziom bezrobocia występujący w każdej gospodarce. Ten rodzaj bezrobocia występuje chociażby dlatego, że w każdej chwili na rynku pracy znajdują się osoby bezrobotne z powodu zmiany miejsca zatrudnienia. Inny przykład bezrobocia frykcyjnego to osoby, które nie są skłonne do podjęcia pracy przy poziomie płacy oferowanej w danym momencie przez pracodawców lub nie są skłonne do podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania.

Bezrobocie strukturalne	Związane jest ze zmianami jakie zachodzą w gospodarce, których efektem jest niedopasowanie siły roboczej do potrzeb pracodawców. Przykładem mogą być górnicy, którzy stracili pracę w efekcie likwidacji nierentownych kopalni, natomiast ich kwalifikacje zawodowe nie pozwalają znaleźć innej pracy.
Bezrobocie sezonowe	W każdej gospodarce występują pewne sektory, które w określonych miesiącach zwiększają bądź zmniejszają swoje zatrudnienie. Dotyczy to np. budownictwa, rolnictwa, sadownictwa, ogrodnictwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Poradnika dla służb społecznych. Bezrobocie – między diagnozą a działaniem

Tabela 23. Stopa bezrobocia (%) w okresie 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Polska	5,2	5,8	6,6
Województwo Wielkopolskie	2,8	3,1	3,7
Powiat Złotowski	5,7	7,0	8,1
Gmina Krajenka	3,9	4,4	5,1

Źródło: opracowania własne na podstawie danych GUS

Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy Krajenka zarejestrowanych w PUP w Złotowie w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w 2019 roku 3,9% a tym samym był niższy od wskaźnika określającego bezrobotnych w Polsce, który wynosił w tym okresie 5,2 %. Jak wskazują dane porównawcze, poziom bezrobocia w Gminie Krajenka, jest niższy niż średnia powiatowa i średnia krajowa.

Tabela 24. Liczba bezrobotnych wg grup w Gminie Krajenka w okresie 2017-2019

Bezrobotni wg grupy	Rok		
	2019	2018	2017
Ogółem w tym:	182	208	242
→ kobiety	100	114	143
→ osoby do 30 r.ż.	48	64	83

→ długotrwale bezrobotni	79	93	125
→ osoby powyżej 50 r.ż.	55	61	71

Źródło: opracowania własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę strukturę osób bezrobotnych według wieku należy stwierdzić, iż na przestrzeni lat 2017-2019 zmniejszył się udział bezrobotnych we wszystkich przedziałach wiekowych. Dla przedstawienia struktury osób bezrobotnych (mieszkańców Gminy Krajenka zarejestrowanych w PUP w Złotowie) w tabeli 24 umieszczono również charakterystykę osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, do których zaliczyć należy m. in.: osoby do 30 roku życia, osoby długotrwale bezrobotne, osoby powyżej 50 roku życia. Mała aktywność zawodowa tej grupy osób bezrobotnych rodzi szereg negatywnych konsekwencji, zarówno dla nich samych, jak i dla społeczeństwa. Wydłużanie okresu bezczynności powoduje rozwój bierności, wyuczonej bezradności a także uzależnień.

W analizowanym okresie udział procentowy bezrobotnych kobiet jest wyższy od wskaźnika określającego bezrobotnych mężczyzn, i wynosił średnio 56,3 %.

Z danych dotyczących osób bezrobotnych z terenu Gminy Krajenka zarejestrowanych w PUP w Złotowie korzystających ze świadczeń M-GOPS w Krajenie zaobserwować można tendencję spadkową. W roku 2019 roku liczba osób którym udzielono wsparcia z tego powodu zmniejszyła się o 36,07 % w porównaniu do roku 2018 i wynosiła 117 osób – stanowiło to 34,11 % ogółu korzystających z pomocy tutaj. Ośrodka w analizowanym okresie.

*Tabela 25. Liczba osób/rodzin bezrobotnych korzystająca z pomocy
(wg danych na 31 grudnia każdego roku)*

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Liczba osób bezrobotnych	182	208	242
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	117	183	247
Różnica do poprzedniego roku liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (%)	-36,07	-25,91	x

Źródło: opracowania własne na podstawie danych MRPiPS-03

5.4. Alkoholizm i inne uzależnienia

Zespół uzależnienia od alkoholu – nazywany zamiennie chorobą alkoholową, alkoholizmem bądź uzależnieniem od alkoholu – rozumiany jest jako zaburzenie polegające na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Trudność z kontrolowaniem ilości wypijanego alkoholu jest kluczowa i stanowi podstawę do diagnozy choroby alkoholowej, jednak wieloletnie badania wykazały, iż jest to zaburzenie wieloaspektowe, obejmujące właściwie wszystkie obszary życia człowieka. Polega na niekontrolowanym picu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Do identyfikacji problemów alkoholowych stosuje się kryteria diagnostyczne zawarte w Klasyfikacji Zaburzeń Psychiczych i Zaburzeń Zachowania w ICD-10. Według tychże kryteriów zespół uzależnienia od alkoholu oznaczony kodem: F 10.2 można zdiagnozować przy występowaniu trzech lub więcej z sześciu objawów osiowych, przez co najmniej miesiąc, lub jeżeli utrzymywały się one krócej niż jeden miesiąc, ale występowały w sposób powtarzający się w ciągu ostatniego roku. Zespół uzależnienia od alkoholu obejmuje kompleks zjawisk psychofizycznych, wśród których spożywanie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które w przeszłości stanowiły istotną wartość dla osoby uzależnionej. Do rozpoznania zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu wykorzystywane są m.in. metody kwestionariuszowe. Najczęściej stosowanymi technikami pomiarowymi tego typu, wykorzystywanymi w diagnozie klinicznej w placówkach leczenia uzależnień, są testy i kwestionariusze, m.in. *MAST*, *AUDIT* oraz *CAGE*.¹²

Kryteria diagnostyczne zespołu uzależnienia od alkoholu – wg Klasyfikacji ICD-10

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia (głód alkoholu).
2. Upośledzenie zdolności kontrolowania zachowań związanych z piciem (upośledzenie zdolności powstrzymywania się od picia, trudności w zakończeniu picia, trudności w ograniczaniu ilości wypijanego alkoholu).
3. Fizjologiczne objawy zespołu abstynencyjnego w sytuacji ograniczenia lub przerywania picia (drżenie, nadciśnienie tętnicze, nudności, wymioty, biegunka, bezsenność, niepokój, w krańcowej postaci majaczenie) bądź używanie alkoholu w celu uwolnienia się od objawów abstynencyjnych.
4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożywania zwiększonych dawek dla osiągnięcia oczekiwanego efektu.

¹² [red.] M. Frąckowiak, M. Motyka, Problemy Higieniczno- Epidemiologiczne 2015, nr 96 (2), s. 315

5. Koncentracja życia wokół picia kosztem zainteresowań i obowiązków.

6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów na występowanie szkodliwych następstw picia.

Niekontrolowane spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu osoby uzależnionej, ale także w życiu rodzinnym oraz publicznym. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawić się w różnych dziedzinach np. w pracy, w rodzinie, łamaniu porządku publicznego.

Alkoholizm generuje ze sobą szeregu wymiernych i niewymiernych kosztów społecznych, na które składają się w kosztach wymiernych: leczenie odwykowe, szkody spowodowane działaniami przestępczymi, szkody wynikające z wypadków drogowych, nieobecność uzależnionych w pracy, obniżona wydajność, czy też brak zainteresowania pracą. Natomiast koszty niewymierne to z kolei: demoralizacja otoczenia, dezorganizacja życia społecznego, rozpad życia rodzinnego, utrata życia osoby uzależnionej, czy też tragiczne wydarzenia w środowisku najbliższym osób uzależnionych.

Wysoce istotnym następstwem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny alkoholika. Nie bez znaczenia pozostaje wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze stałego napięcia, niepokoju, lęku. Niejednokrotnie rodzic alkoholik jest „wzorcem” dla dzieci destruktywnych zachowań które następnie przenoszone są w relacjach rówieśniczych.

Kwestia nadużywania alkoholu przez beneficjentów pomocy społecznej jest bardzo złożona, bowiem obok alkoholizmu pojawiają się m. in. problemy wychowawcze, zdrowotne, zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo. Osoby borykające się z chorobą alkoholową mogą liczyć na pomoc specjalistów z Oddziału Terapii Uzależnień Szpitala Powiatowego w Złotowie jak również na terapię prowadzoną przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajence, gdzie z terapii mogą skorzystać nie tylko osoby chore, ale również ich rodziny (osoby współuzależnione). Rodziny osób uzależnionych mogą liczyć także na pomoc psychologiczną.

Gmina realizuje uchwalany corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Zasadniczym celem realizacji programów jest prowadzenie działań zmierzających do zapobiegania powstawania nowych problemów alkoholowych i narkomanii, tworzenie możliwości skutecznego rozwiązywania już istniejących problemów spowodowanych piciem alkoholu i używaniem substancji narkotycznych, tworzenie warunków sprzyjających

i motywujących do powstrzymywania się od spożywania alkoholu, narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym.

Tabela 26. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Wyszczególnienie	Rok		
	2019	2018	2017
Liczba rodzin	47	47	55
Liczba osób w rodzinach	74	80	107

Źródło: opracowania własne na podstawie danych MRPiPS-03

Z powodu alkoholizmu w roku 2019 z pomocy społecznej skorzystały 74 osoby, co stanowi 21,57 % ogółu beneficjentów M-GOPS w Krajenie.

Innym uzależnieniem również dezorganizujących życie rodzinne jest:

- uzależnienie od gier komputerowych, uzależnienie od komputera - osoby wykazują ciągłą potrzebę używania komputera, zwłaszcza do grania w różnego rodzaju gry komputerowe; bardzo niebezpiecznym skutkiem tego uzależnienia jest często nieodróżnianie świata rzeczywistego od fikcji; osoby uzależnione borykają się z problemami takimi jak m.in. zaniedbywanie obowiązków domowych, szkolnych, zanik więzi rodzinnych czy osłabienie siły wrażliwości moralnej; uzależnienie od komputera można zakwalifikować jako zagrożenie cywilizacyjne, coraz mocniej nasilające się w XXI wieku. Bezdyskusyjne jest, że wraz z pędzącym rozwojem technologii płynie cała masa korzyści, ale i również zagrożeń dla zdrowia psychicznego, a nawet fizycznego.
- uzależnienie od gier hazardowych a w konsekwencji zaniedbywanie życia społecznego i rodzinnego, problemy finansowe, przestępstwa, przemoc.

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najstarszych i najpopularniejszych technik analitycznych, oparta jest na wykrywaniu nowych faktów oraz znajdowania związków między faktami, zwłaszcza z wykorzystaniem hipotez. Na podstawie istniejącej wiedzy stawia się hipotezy, których nie trzeba udowadniać. Jednocześnie stanowi ważną część diagnozy i jest przeważnie traktowana jako część podsumowująca.

W przedmiotowej sytuacji analiza SWOT pozwoli dokonać wyboru mocnych stron a także słabości gminy wobec szans i zagrożeń kreowanych przez otoczenie.

Skrót: „SWOT” pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- 6) Strengths – wewnętrzne pozytywne - mocne strony;
- 7) Weaknesses – wewnętrzne negatywne - słabe strony;
- 8) Opportunities – zewnętrzne pozytywne – szanse;
- 9) Threats – zewnętrzne negatywne – zagrożenia.

Mocne strony - to obszary, gdzie obecne działania i stosowane metody oceniamy jako skuteczne wobec aktualnych i przyszłych potrzeb. To zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.

Słabe strony - to obszary występowania słabości w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb oraz przeszkód w wykorzystywaniu szans. To zjawisko ograniczające możliwości rozwoju, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.

Szanse - to obszary, które mogą wspierać nasze przewidywane działania i mają korzystny wpływ na rozwój gminy. To zjawisko pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie którego jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Zagrożenia - to obszary, które będą miały niekorzystny wpływ na rozwój gminy i na przewidywane działania. To zjawisko negatywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie którego jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

W opracowanej Strategii dokonano analizy SWOT zamieszczonych poniżej obszarów:

- ubóstwo i bezrobocie
- niepełnosprawność, długotrwała choroba, wiek senioralny
- przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Ubóstwo i bezrobocie	
Mocne strony	Słabe strony
→ Rozwój podmiotów gospodarki narodowej; → Dobra dostępność do usług pomocy społecznej; → Efektywna współpraca z instytucjami realizującymi zadania pomocy społecznej, Sądami, Kuratorami, PUP, Organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami pomocniczymi zwłaszcza w zakresie realizacji Rządowych Programów Pomocowych; → Spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych; → Właściwe kwalifikacje i zaangażowanie pracowników socjalnych do prowadzenia działań zmierzających do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych; → Upowszechnianie wśród osób bezrobotnych informacji o wolnych miejscach pracy; → Pozyskiwanie i dystrybucja żywności dla najuboższych mieszkańców gminy w ramach POPŻ; → Sprawne funkcjonowanie procesu pozyskiwania dodatkowych środków na pomoc osobom\rodzinom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym; → Współpraca z Caritas organizacją NGO działającą na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; → Organizowanie przez lokalny samorząd prac społecznie użytecznych, robót publicznych oraz prac interwencyjnych;	→ W znacznym stopniu występowanie bezrobocia długotrwałego; → Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego; → Problem zaległości czynszowych; → Niskie wynagrodzenia, wysokie koszt utrzymania; → Uboga oferta liczby nowo powstałych miejsc pracy; → Słaba motywacja bezrobotnych do poszukiwania pracy i podjęcia zatrudnienia; → Brak dużych zakładów pracy;

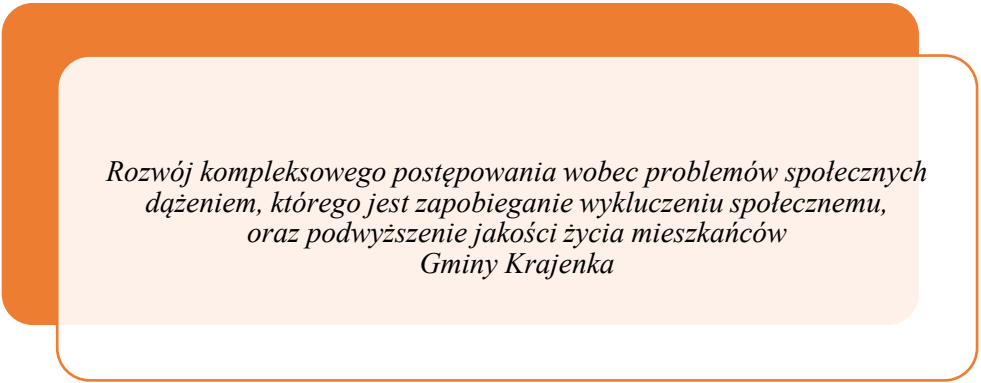
Szanse	Zagrożenia
→ Dostęp do bogatej oferty szkoleniowej firm i instytucji szkolących realizujących różnego rodzaju projekty UE (m.in. PUP); → Rosnąca świadomość społeczna na temat znaczenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia; → Dostęp do europejskiego rynku pracy; → Promowanie włączenia społecznego i przeciwdziałanie ubóstwu; → Korzystne warunki dla inwestorów; → Możliwość uzyskania wsparcia asystenta rodziny; → Bieżąca analiza skali bezrobocia;	→ Brak dynamiki wzrostu mobilności zawodowej; → Istnienie „szarej”strefy zatrudnienia; → Długotrwałość bezrobocia prowadząca do wykluczenia społecznego; → Mierne umiejętności efektywnego zarządzania gospodarstwem domowym; → Bierność w dążeniu do zmiany sytuacji materialnej; → Roszczeniowość w stosunku do świadczeń z pomocy społecznej; → Rozpad rodziny – zanik wartości rodzinnych; → Zwiększające się zjawisko efektu eurosieroctwa; → Dysfunkcje w rodzinach wynikające w szczególności z problemów opiekuńczo-wychowawczych;
Niepełnosprawność, długotrwała choroba, wiek senioralny	
Mocne strony	Słabe strony
→ Zasoby ludzkie – wykwalifikowana kadra specjalistów pracujących z osobami niepełnosprawnymi i seniorami; → Funkcjonujący Klub Seniora; → Funkcjonujący WTZ; → Likwidacja barier architektonicznych w większości obiektów publicznych; → Realizacja projektów i programów na rzecz osób niepełnosprawnych oraz seniorów;	→ Brak specjalistycznych gabinetów lekarskich w zakresie geriatrici; → Słaby dostęp do świadczeń rehabilitacyjnych w ramach refundacji NFZ; → Starzenie się społeczeństwa; → Pogłębiający się kryzys rodziny, nasilający się problem braku odpowiedniej opieki nad osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi ze strony najbliższych;

→ Możliwość uzyskania wsparcia w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi; → Stałe źródło utrzymania (świadczenia emerytalne, świadczenia rentowe, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, dodatki pielęgnacyjne); → Dostęp do aptek i lekarzy rodzinnych;	→ Nieliczna ilość ofert pracy dla osób niepełnosprawnych;
Szanse	Zagrożenia
→ Dostęp osób starszych z terenu Gminy Krajenka do takich form wsparcia, jak Klub Seniora; → Wzrost poziomu akceptacji społecznej wobec osób starszych i osób niepełnosprawnych; → Poszerzanie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i osoby niepełnosprawne; → Możliwość uczestnictwa w imprezach imprez kulturalnych;	→ Niskie kwoty świadczeń emerytalno-rentowych; → Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych; → Przełożenie odpowiedzialności za opiekę nad osobą starszą, osobą niepełnosprawną na instytucje; → Narastające poczucie izolacji i samotnienia; → Narastająca biurokracja ograniczająca dostęp do usług społecznych osób starszych i osób niepełnosprawnych; → Wzrost wydatków gminy na zapewnienie opieki całodobowej;
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	
Mocne strony	Słabe strony
→ Współpraca z Sądem Rejonowym w Złotowie; → Współpraca z Kuratorami sądowymi; → Umożliwienie osobom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do fachowej pomocy psychologicznej i prawnej; → Działalność Gminnej Komisji	→ Duża dostępność alkoholu niewiadomego pochodzenia; → Możliwość zakupu napojów alkoholowych w punktach całodobowych; → Przyjęcie przez osoby uzależnione i współuzależnione biernej postawy wobec problemu; → Przyzwolenie społeczne, stereotypy

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajenie; → Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; → realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Krajenka; → Współpraca z Poradnią Zdrowia Psychicznego w Złotowie; → współpraca ze Szpitalem Powiatowy w Złotowie Oddziałem Terapii Uzależnień od Alkoholu w Piecewie;	i mity istniejące i funkcjonujące w społeczeństwie; → Obniżający się wiek inicjacji alkoholowej;
Szanse	Zagrożenia
→ Rosnąca świadomość rozumienia uzależnień jako problemu społecznego; → Posiadanie wiedzy o możliwościach leczenia uzależnienia w specjalistycznych ośrodkach; → Prowadzenie ogólnopolskich kampanii na rzecz profilaktyki uzależnień;	→ Narastający problem dysfunkcji sprzężonych występujących w rodzinach; → Bierność osób współuzależnionych do problemu uzależnienia członka rodziny; → Niespójne rozwiązania systemowe dotyczące leczenia uzależnień dzieci i młodzieży; → Brak chęci współpracy w uczestnictwie w programach dotyczących resocjalizacji sprawców przemocy w rodzinie;

VII. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN

Dokonana diagnoza w obszarze problemów społecznych pozwoliła na określenie celu głównego niniejszej Strategii, jest to:

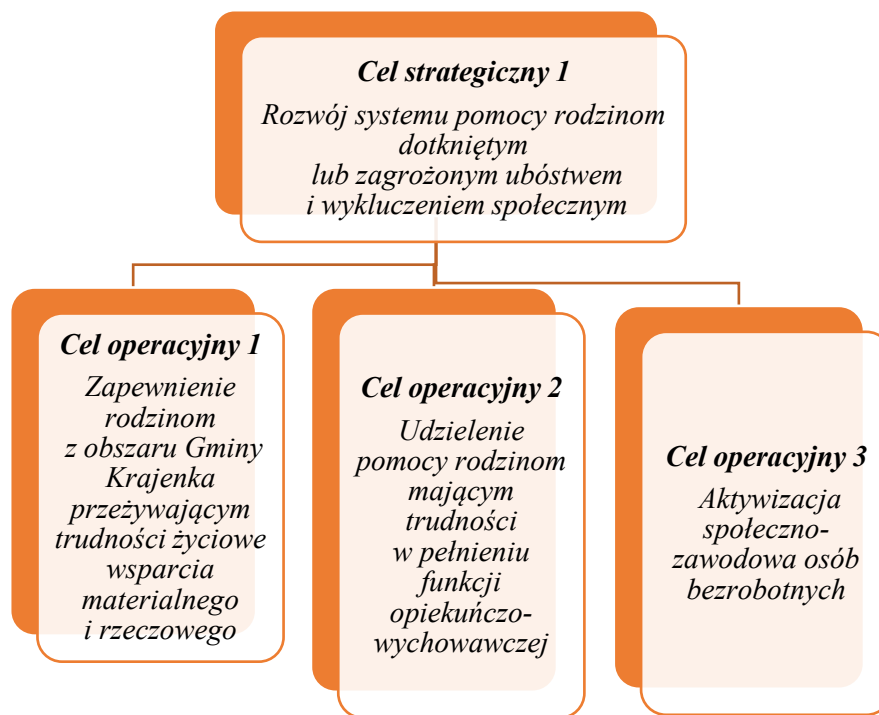
*Rozwój kompleksowego postępowania wobec problemów społecznych
dążeniem, którego jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
oraz podwyższenie jakości życia mieszkańców
Gminy Krajenka*

Strategia ukierunkowana jest na wieloletnie zintegrowane, interdyscyplinarne działania wobec mieszkańców Gminy Krajenka mające na celu poprawę aktywności obywatelskiej na rzecz zwiększenia zatrudnienia, poprawę sytuacji materialnej, oraz przeciwdziałania uzależnieniom mieszkańców naszej Gminy. Systemowa pomoc rodzinom dotkniętym szczególnie ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością czy uzależnieniami powinna opierać się ponadto na profilaktyce, regularnym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty.

Poza wyżej wymienionymi problemami, na które system pomocy społecznej ma obowiązek szczególnie zwrócić uwagę, pojawia się również kolejny istotny problem. Jest nim aktywizacja społeczności lokalnej w celu zdobywania nowych kompetencji i rozwoju zawodowego, jak i w zapobieganiu wykluczeniu społecznemu tj. izolacji społecznej szczególnie osób starszych.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Krajenka oraz badania ankietowe, pozwoliły wyznaczyć następujące cele strategiczne:

Rysunek 3. Cel strategiczny 1 i cele operacyjne

Działania do celu operacyjnego 1:

- 1) bieżący monitoring sytuacji socjalnej rodzin;
- 2) wsparcie rodzin zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie i realizację kontraktów socjalnych;
- 3) promowanie wśród rodzin zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem aktywnych postaw oraz samopomocy, np. samodzielne poszukiwanie zatrudnienia, samozatrudnienie, pomoc sąsiadka;
- 4) udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej;
- 5) zabezpieczenie wsparcia socjalnego dzieciom z rodzin potrzebujących, m.in. poprzez współfinansowanie dożywiania w szkołach, pomoc przy organizacji wypoczynku letniego a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego;
- 6) podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz potrzebujących;

- 7) opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem;
- 8) zacieśnienie współpracy z lokalnym stowarzyszeniem Caritas Parafii pw. św. Anny w Krajenie w celu realizacji pomocy żywnościowej w ramach POPŻ.

Działania do celu operacyjnego 2:

- 1) intensyfikacja pracy socjalnej z rodzinami mającymi trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz podejmowanie działań prewencyjnych;
- 2) zapewnienie pomocy korekcyjno-kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce;
- 3) zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej dzieciom z rodzin ubogich m. in. pomoc w finansowa na zakup odzieży, obuwia, częściowego pokrycia kosztów leczenia itp.;
- 4) zapewnienie wsparcia poprzez asystenta rodziny;
- 5) prowadzenie pomocy socjoterapeutycznej dla dzieci z zaburzeniami zachowania;
- 6) zabezpieczenie rodzin w zakresie partycypacji w kosztach utrzymania mieszkań poprzez system dodatków mieszkaniowych oraz najem lokali socjalnych i komunalnych;
- 7) zapewnienie dostępności opieki nad dzieckiem do 3. r.ż. oraz opieki przedszkolnej;
- 8) zapewnienie możliwości nieodpłatnej pomocy psychologicznej;
- 9) zapewnienie możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 10) zapewnienie możliwości udziału dzieci w zajęciach socjoterapeutycznych.

Działania do celu operacyjnego 3:

- 1) podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych poprzez upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, o kursach i szkoleniach umożliwiających zdobycie nowych kwalifikacji;
- 2) kontynuowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Złotowie na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych;

- 3) aktywizacja osób bezrobotnych beneficjentów pomocy społecznej w dostępnych formach tj. poprzez organizowanie prac społecznie użytecznych;
- 4) organizacja staży zawodowych, robót publicznych, prac interwencyjnych;
- 5) udzielanie osobom bezrobotnym wsparcia finansowego i rzeczowego;
- 6) promocja Gminy Krajenka w zakresie działań mających na celu rozwój gospodarczy oraz zainteresowania kapitału zewnętrznego możliwościami inwestycyjnymi;
- 7) systematyczne monitorowanie problemu bezrobocia.

Okres realizacji działań operacyjnych 1-3:

Działania ciągle w latach 2021-2029

Realizatorzy działań:

- Urząd Gminy i Miasta Krajenka,
- Rada Miejska w Krajence,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence,
- Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Krajenka,
- Komunalny Zakład Użyteczności Publicznej w Krajence,
- Krajeński Ośrodek Kultury,
- Caritas Parafii pw. św. Anny w Krajence,
- Przedszkola funkcjonujące na terenie Gminy Krajenka,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajence,
- Kuratorzy sądowi.

Partnerzy w realizacji działań:

- Organizacje pozarządowe,
- Kościół,
- Społeczność lokalna,
- PUP w Złotowie.

Źródła finansowania działań:

- Budżet samorządowy,

- Inne programy,
- Organizacje pozarządowe,
- Sponsorzy,
- Fundusze zewnętrzne (m.in. budżet Samorządu Województwa Wielkopolskiego, Fundusz Pracy, środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

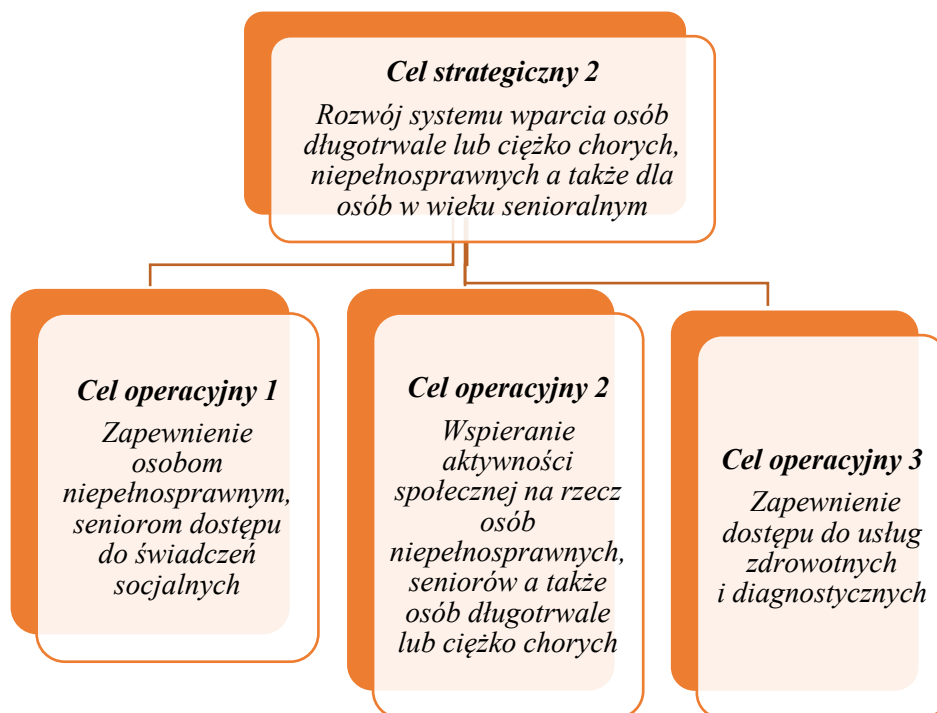
- zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych członków rodzin zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem,
- wzrostu poczucia bezpieczeństwa społeczno-bytowego,
- zmniejszenia skali problemów społecznych takich jak ubóstwo, trudności opiekuńczo-wychowawcze, bezrobocie,
- zmniejszenia liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, trudności opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocia,
- wypracowania pozytywnych wzorców postępowania wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowanych na zmianę swojej sytuacji bytowej;
- zmniejszenia skali bezrobocia w Gminie Krajenka,
- pobudzanie aktywności zawodowej i edukacyjnej osób najuboższych.

Wskaźniki pomiaru realizacji celu strategicznego 1:

- liczba osób objętych pomocą z powodu ubóstwa, a także trudności opiekuńczo – wychowawczych i bezrobocia,
- liczba wypłaconych świadczeń,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba uczniów korzystających z zajęć korekcyjno-kompensacyjnych,
- liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych,
- liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej,
- liczba osób korzystających z pomocy prawnej,

- liczba osób uczestnicząca w pracach społecznie-użytecznych, robotach publicznych, pracach interwencyjnych,
- liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Krajenka.

Rysunek 4. Cel strategiczny 2 i cele operacyjne

Działania do celu operacyjnego 1.:

- 1) intensyfikacja monitorowania sytuacji osób niepełnosprawnych oraz osób starszych;
- 2) udzielanie wsparcia finansowego;
- 3) udzielanie wsparcia w formie usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem;
- 4) zapewnienie osobom niepełnosprawnym, osobom starszym niezdolnym do samodzielnej egzystencji całodobowej opieki w domach pomocy społecznej (kierowanie do DPS);
- 5) zwiększenie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do informacji o możliwych formach wsparcia;
- 6) podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;

- 7) podejmowanie współpracy z PCPR-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez: likwidację barier architektonicznych;
- 8) utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu ich zamieszkania, w szczególności poprzez: propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.

Działania do celu operacyjnego 2:

- 1) rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne - zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych;
- 2) prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi oraz osobami starszymi;
- 3) przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych oraz osób starszych m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami gminy;
- 4) podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Działania do celu operacyjnego 3:

- 1) umożliwienie dostępu do opieki zdrowotnej;
- 2) udzielanie pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych osobom starszym oraz niepełnosprawnym pozbawionym wsparcia w trudnej sytuacji zdrowotnej.

Okres realizacji działań operacyjnych 1-3:

Działania ciągle w latach 2021-2029

Realizatorzy działań:

- Urząd Gminy i Miasta Krajenka,
- Rada Miejska w Krajence,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajence,

- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Krajence,
- Krajeński Ośrodek Kultury,
- Caritas Parafii pw. św. Anny w Krajence,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Krajence.

Partnerzy w realizacji działań:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z Złotowie,
- Szpital Powiatowy w Złotowie,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne,
- placówki służby zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe,
- społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

- budżet samorządowy,
- Inne programy,
- organizacje pozarządowe,
- sponsorzy,
- fundusze zewnętrzne (m.in. budżet Samorządu Województwa, Fundusz Pracy, środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

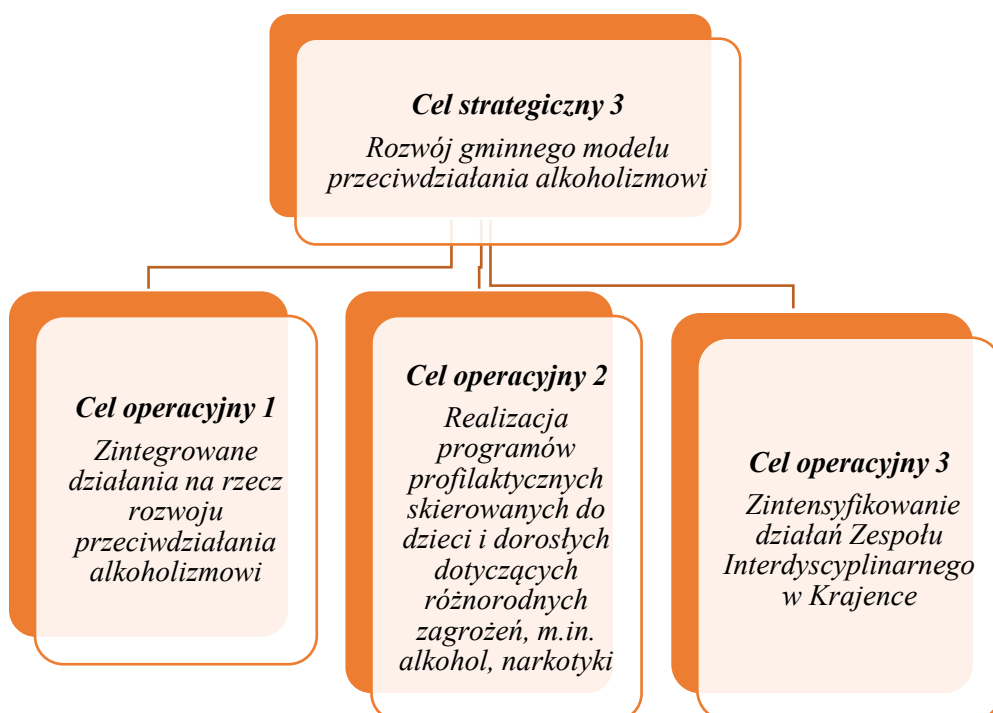
- 1) zwiększenia aktywności seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życiu codziennym;
- 2) podniesienia jakości funkcjonowania seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku;
- 3) zintensyfikowania udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- 4) zwiększenia poczucia bezpieczeństwa;
- 5) poszerzenie dostępu seniorów i osób niepełnosprawnych do życia kulturalnego i społecznego;

- 6) spopularyzowania oblicza seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami jako pełnoprawnych członkach naszej społeczności;
- 7) wzrostu świadomości o przysługujących seniorom i osobom niepełnosprawnym prawach i obowiązkach.

Wskaźniki pomiaru realizacji celu strategicznego 2

- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba godzin zrealizowanych usług opiekuńczych,
- liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej,
- liczba miejsc w których zlikwidowano bariery architektoniczne,
- liczba zorganizowanych imprez dedykowanych m.in. do seniorów i niepełnosprawnych.

Rysunek 5. Cel strategiczny 3 i cele operacyjne

Działania do celu operacyjnego 1:

- 1) umożliwienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu, dostępu do pomocy terapeutycznej i psychologicznej;
- 2) zintensyfikowanie różnorodnych form profilaktyki alkoholowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży a także osób dorosłych;
- 3) zapobieganie powstawaniu nowych środowisk z uzależnieniami;
- 4) rozwój interdyscyplinarnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi;
- 5) zwiększanie świadomości społeczności lokalnej (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży) odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania alkoholu oraz środków odurzających;
- 6) prowadzenie edukacji eliminującej czynniki zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu i psychologicznemu – promowanie zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- 7) zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym alternatywnych form spędzania czasu wolnego;
- 8) organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania do celu operacyjnego 2:

- 1) budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu;
- 2) opracowanie i realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii;
- 3) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 3:

- 1) dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) pomoc dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „Niebieska Karta”;
- 3) podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz rozwoju kompetencji wychowawczych rodziców z rodzin zagrożonych;
- 4) umożliwienie wsparcia w zakresie pomocy prawnej zarówno dla ofiar jak i sprawców przemocy;
- 5) minimalizowanie skutków przemocy poprzez zaspokojenie podstawowych potrzeb rodziny (m.in. wsparcie finansowe, pomoc rzeczowa, praca socjalna, schronienie);
- 6) współpraca ze szkołami z terenu Gminy Krajenka w zakresie diagnozowania potrzeb bytowych dzieci z rodzin zagrożonych marginalizacją.

Okres realizacji działań operacyjnych 1-3:

Działania ciągle w latach 2021-2029

Realizatorzy działań:

- Urząd Gminy i Miasta Krajenka,
- Rada Miejska w Krajence,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence,
- Strażnik Miejski,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajence,
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Krajenka,
- Krajeński Ośrodek Kultury,
- Świetlica socjoterapeutyczna.

Partnerzy w realizacji działań:

- Komisariat Policji w Krajence,
- Prokuratura Rejonowa w Złotowie,
- Sąd Rejonowy w Złotowie,

- Kuratorzy sądowi,
- społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

- budżet samorządowy,
- fundusze zewnętrzne, inne programy,
- organizacje pozarządowe,
- sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- 1) zwiększenia poczucia bezpieczeństwa w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu choroby alkoholowej członka rodziny;
- 2) zmniejszenia skali uzależnień oraz przemocy w rodzinach osób uzależnionych od alkoholu;
- 3) zwiększenia świadomości odnośnie zagrożeń wynikających z powodu nadużywania alkoholu;
- 4) czynnego spędzania czasu wolnego przez dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu uzależnienia członka rodziny od alkoholu.

Wskaźniki pomiaru realizacji celu strategicznego 3

- liczba podjętych działań w ramach procedury „Niebieska Karta”,
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych nt. przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie,
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych,
- liczba dzieci korzystających z zorganizowanego wypoczynku letniego,
- liczba osób korzystających z pomocy prawnej, psychologicznej oraz terapeutycznej uzależnień,
- liczba osób którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia członka rodziny bądź przemocy w rodzinie.

VIII. REALIZACJA STRATEGII

8.1. Wdrażanie Strategii i monitoring jej realizacji

Zgodnie z art. 110 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem urzeczywistnienia celów określonych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka na lata 2021 - 2029” będzie gminna jednostka organizacyjna, którą jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajenie.

Sprecyzowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów, w zależności od posiadanych kompetencji oraz możliwości finansowych.

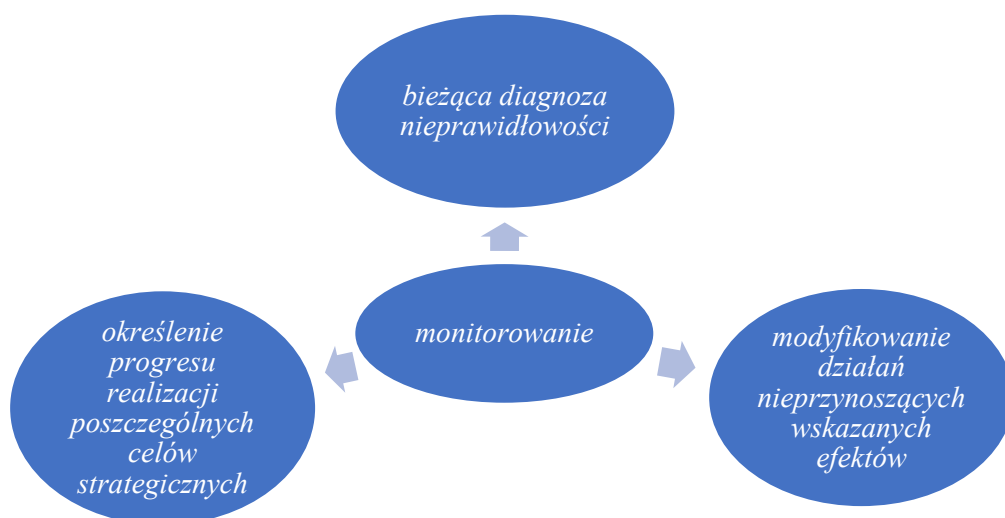
Konieczne będzie również współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej.

Niniejszy dokument będzie realizowany m. in. poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Osłonowy.

Monitoring realizacji celów strategicznych, polegający na gromadzeniu i analizie danych będzie prowadzony przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajenie.

Rysunek 6. Cele monitoringu

Kluczowy element monitorowania będzie stanowił Raport z realizacji celów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka na lata 2021-2029”. Raport będzie przedkładany raz w roku (po upływie roku sprawozdawczego) Burmistrzowi Gminy i Miasta Krajenka.

Do oceny stopnia wdrożenia Strategii należy posługiwać się wskaźnikami określonymi przy realizacji poszczególnych celów strategicznych w rozdziale określonych w Rozdziale VIII Cel główny oraz cele strategiczne projektowanych zmian.

Dokument należy opracować według poniżej zamieszczonego wzoru.

Obszar problemowy			
Cel strategiczny			
Cel operacyjny 1			
Cel operacyjny 2			
Cel operacyjny 3			
Wskaźnik	Wartość liczbową w roku 2021 (pierwszy rok realizacji Strategii)	Wartość liczbową w roku (rok poprzedzający rok oceny realizacji Strategii)	Wartość liczbową w roku (rok oceny realizacji Strategii)

8.2. Ramy finansowe

Konieczność zdefiniowania ram finansowych niniejszej Strategii wynika wprost z treści art. 16b ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U.2019.1507 ze zm.). Uwzględniając powyższe wskazane ramy finansowe zostały przygotowane w perspektywie najbliższych 9 lat obowiązywania dokumentu, czyli objęły lata 2021-2029.

Gmina Krajenka oraz podmioty realizujące i podmioty współpracujące w realizacji Strategii planują własne budżety niezbędne do ich prawidłowego funkcjonowania. Środki te nie stanowią jednakże w całości i wyłącznie budżetu Gminy. Strategia będzie realizowana etapowo zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi gminy. Ramy finansowe Strategii będą uwzględniane w corocznych uchwałach budżetowych.

Skuteczność realizacji wyznaczonych w Strategii działań zależy, zarówno od środków finansowych posiadanych przez Gminę, jak i efektywności w ich dalszym pozyskiwaniu.

Wobec powyższego środki pochodzić będą z:

- budżetu Gminy Krajenka,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- budżetu Samorządu Województwa Wielkopolskiego,
- budżetu Wojewody Wielkopolskiego,
- Unii Europejskiej w ramach EFS oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Funduszu Pracy,

a także z innych źródeł.

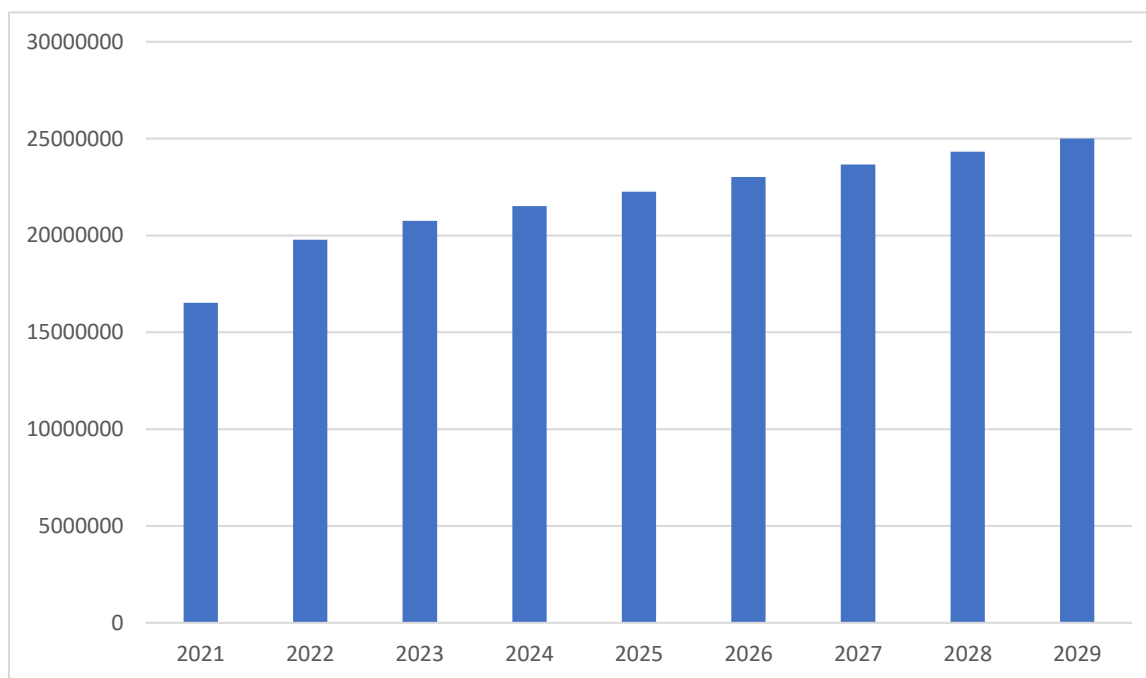
Tabela 27. Ramy finansowe

Rok	Prognozowane wydatki	Wskaźnik wzrostu (%) w stosunku do roku poprzedniego
2021	16 518 516,76	36,44
2022	19 772 664,56	19,70
2023	20 761 297,78	5,00
2024	21 508 704,50	3,60
2025	22 261 509,16	3,50
2026	23 018 400,47	3,40
2027	23 662 915,68	2,80
2028	24 325 477,32	2,80
2029	25 006 590,69	2,80

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę bieżącą sytuację należy przyjąć, że w roku 2021 nastąpi wzrost potrzeb na świadczenia z pomocy społecznej – przyczyną w dużej mierze jest utrata pracy przez osoby w wieku produkcyjnym. Wobec powyższego zasadnym było ustalenie wskaźnika wzrostu na poziomie 36,44% w stosunku do roku 2020.

Wykres 6. Prognozowane wydatki

Źródło: opracowania własne na podstawie danych MRiPS-03

IX. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Cel strategiczny 1	
Opis ryzyka	→ brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie gminy, M-GOPS; → ryzyko zewnętrzne (np. zmiana kryteriów dochodowych, kryzys gospodarczy). → ryzyko zasobów ludzkich np.: jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie, → brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, → uzależnienie od świadczeń z pomocy społecznej
Sposób zapobiegania	→ skuteczność i efektywność działania, → sprawny przepływ informacji, → współpraca wszystkich jednostek działających na rzecz Strategii, → dobór beneficjentów do poszczególnych działań, → podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w działanie, → podział zadań i kompetencji w zależności od możliwości podmiotów zaangażowanych w działania, → bieżący monitoring działań

Cel strategiczny 2	
Opis ryzyka	→ brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie gminy, M-GOPS, → ryzyko zewnętrzne (np. zmiana kryteriów dochodowych, kryzys gospodarczy), → ryzyko zasobów ludzkich np.: jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie
Sposób zapobiegania	→ dobór beneficjentów do poszczególnych działań, → dobór realizatorów do poszczególnych działań, → racjonalny podział zadań w zależności od możliwości realizacji poprzez poszczególne podmioty, → promocja działań na rzecz kwestii niepełnosprawności, → odpowiedzialności i konsekwencji niepodjęcia działań generujących znacznie większe koszty w przyszłości
Cel strategiczny 3	
Opis ryzyka	→ brak zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie gminy, M-GOPS, → ryzyko zewnętrzne (np. zmiana kryteriów dochodowych, kryzys gospodarczy), → ryzyko zasobów ludzkich np.: jakość wykonywanej pracy ze względu na nadmiar zadań przyporządkowanych poszczególnym pracownikom, wypalenie zawodowe, niesatysfakcjonujące wynagrodzenie

	→ brak wystarczającej motywacji beneficjentów do udziału w programach, projektach, szkoleniach, → uzależnienie od świadczeń z pomocy społecznej.
Sposób zapobiegania	→ skuteczność i efektywność działania, → sprawny przepływ informacji, → współpraca wszystkich jednostek działających na rzecz Strategii → dobór beneficjentów do poszczególnych działań, → podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w działania, → podział zadań i kompetencji w zależności od możliwości podmiotów zaangażowanych w działania, → bieżący monitoring działań.

Spis tabel

Tabela 1. Struktura demograficzna.....	11
Tabela 2. Ludność Gminy Krajenka w podziale na ekonomiczne grupy wieku.....	12
Tabela 3. Urodzenia i zgony - przyrost naturalny.....	14
Tabela 4. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 zarejestrowane w rejestrze REGON.....	15
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON z podziałem wg klas wielkości.....	15
Tabela 6. Placówki oświatowe na terenie Gminy Krajenka.....	18
Tabela 7. Placówki wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Krajenka.....	19
Tabela 8. Działalność Krajeńskiego Ośrodka Kultury.....	20
Tabela 9. Zabytki z terenu Gminy Krajenka.....	21
Tabela 10. Wykaz organizacji pozarządowych realizujących zadania wskazane w Programie współpracy Gminy Krajenka z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2019.....	23
Tabela 11. Kwalifikacje kadry M-GOPS w Krajenie.....	28
Tabela 12. Struktura rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.....	29
Tabela 13. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną oraz źródło finansowania.....	31
Tabela 14. Świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze 500+, dobry start 300+, świadczenia z funduszu alimentacyjnego zrealizowane w Gminie Krajenka w latach 2017-2019.....	32
Tabela 15. Liczba popełnionych przestępstw na terenie Gminy Krajenka w latach 2017-2019 z wyszczególnieniem.....	40
Tabela 16. Liczba osób w rodzinach (z podziałem) uwięzionych w przemoc.....	44
Tabela 17. Liczba osób bezpośrednio dotkniętych przemocą w rodzinie.....	45
Tabela 18. Procedura Niebieskiej Karty.....	45
Tabela 19. Liczba orzeczeń z wyszczególnieniem stopnia niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie w okresie 2017-2019.....	64
Tabela 20. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie dla osób do 16. r.ż. w okresie 2017-2019.....	65

Tabela 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę członka rodziny.....	65
Tabela 22. Klasyfikacja bezrobocia.....	69
Tabela 23. Stopa bezrobocia (%) w okresie 2017-2019.....	70
Tabela 24. Liczba bezrobotnych wg grup w Gminie Krajenka w okresie 2017-2019.....	70
Tabela 25. Liczba osób/rodzin bezrobotnych korzystająca z pomocy (wg danych na 31 grudnia każdego roku).....	71
Tabela 26. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	74
Tabela 27. Ramy finansowe.....	95

Spis wykresów

Wykres 1. Demografia w podziale na płeć.....	12
Wykres 2. Przyrost naturalny w okresie 2017-2019.....	14
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej.....	15
Wykres 4. Ubóstwo jako powód przyznania pomocy.....	62
Wykres 5. Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP w Złotowie	67
Wykres 6. Prognozowane wydatki.....	95

Spis rysunków

Rysunek 1. Struktura strategii.....	5
Rysunek 2. Gminy powiatu złotowskiego.....	10
Rysunek 3. Cel strategiczny 1 i cele operacyjne.....	81
Rysunek 4. Cel strategiczny 2 i cele operacyjne.....	85
Rysunek 5. Cel strategiczny 3 i cele operacyjne.....	88
Rysunek 6. Cele monitoringu.....	93